

Totale kostnader i forskningsprosjekter

Eksternt finansierte forskningsprosjekter skal budsjetteres og regnskapsføres slik at alle direkte og indirekte kostnader vises. Utfordringene er knyttet til tidsbruk i vitenskapelige stillinger, leiesteds-kostnader og beregning av reelle indirekte kostnader. I dette notatet presenteres en helhetlig modell for totale kostnader i forskningsprosjekter og en beregningsmetode for indirekte kostnader.

Eksterne midler til gjennomføring av forskning ved universiteter og høyskoler er sjudoblet fra 1979 til 2009. Det har bidratt til både mer og bedre forskning. I samme periode er den direkte grunnbevilgningen tredoblet. Men fordi bidragene til forskning utløser egenandeler i de forskningsutførende institusjonene, har den større veksten i de øremerkede forskningsbidragene bidratt til å sette annen aktivitet under press. For å etablere et godt samspill mellom aktiviteter med ulik finansiering er det bl.a. nødvendig å kjenne de totale kostnadene ved aktivitetene. Det er dessuten et regelfestet krav.

Kunnskap om de totale kostnadene er en nødvendig, men ikke tilstrekkelig, betingelse for å utvide handlingsrommet ved universiteter og høyskoler. Det er nødvendig for å kunne gjøre interne prioriteringer når ressursene er knappe. Samtidig gir det grunnlag for bedre prosjektfinansiering dersom flere og flere bidragsyttere går over til å yte bidrag til forskning som andel av de totale kostnadene.

Arbeidet som her oppsummeres, er utført av ei arbeidsgruppe nedsatt av økonomiutvalget i Universitets- og høyskolerådet (UHR). Gruppen har vært ledet av Per Heitmann fra Universitetet i Oslo og har hatt representanter¹ fra tre andre universiteter og fra Norges idrettshøgskole samt Høgskolen i Gjøvik.

¹ Harry Aas (UiA), Anita Vigstad (UiB), Andreas S. Wangen (NTNU), Lise S. Woie (NIH), Kai R. Jacobsen (HiG). NIHs representant trakk seg fra arbeidet i november 2011 pga. overgang til ny stilling.

Et mer omfattende forskningspolitisk notat er utarbeidet i samarbeid mellom UHR og Norges forskningsråd. Det inneholder en klar anbefaling om bedre prosjektfinansiering ved å ta utgangspunkt i et prosjekts totale kostnader. Notatet var til behandling i UHRs organer høsten 2011 og er lagt til grunn for arbeidsgrup-pas vurderinger.

1 Modell

Forskningsprosjekter med ekstern finansiering legger beslag på interne ressurser i tillegg til muligheten for ekstra innsats på grunnlag av de eksterne bidragene. Disse interne ressursene består i hovedsak av (a) tid fra fast ansatt vitenskapelig personale i prosjektgjennomføringen og (b) nødvendige støttetjenester for å gjennomføre prosjektene.

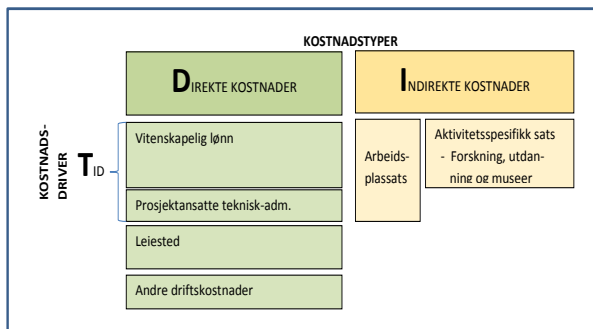
Kostnader i eksternt finansierte forskningsprosjekter er av to slag – direkte og indirekte. *Direkte kostnader* er først og fremst lønn i vitenskapelige stillinger til gjennomføring av forskningsprosjektet i tillegg til driftsmidler. I de direkte kostnadene inngår også leie (kjøp) av de støttetjenester for forskning som er nødvendig for gjennomføring av prosjektet, dvs. laboratorier med vitenskapelig utstyr, driftsmateriell og teknisk støttepersonell (leiested). *Indirekte kostnader* er øvrige støttetjenester – både i form av sentrale fellestjenester (bibliotek, IT, fellesadministrasjon) og lokal støtte (kontor og lokal ledelse og administrasjon).

Arbeidsgruppas sluttprodukt er:

1. En anbefaling om hvordan man allokere tid fra fast vitenskapelig personale på prosjektene.
2. Definisjon og beregningsmetode for leiestedskostnader.
3. Indirekte kostnader beregnes per årsverk knyttet til stillinger direkte involvert i prosjektgjennomføringen.

En regnearkmodell er del av leveransen og bygger primært på anvendelse av etablerte regnskapsdata samt data fra Database for høyere utdanning (DBH). Gjennomsiktighet i databruk og beregninger er vektlagt.

Figur 1 TDI-modellen

Figuren ovenfor illustrerer sammenhengene: To hovedtyper av kostnader – direkte og indirekte. Kostnadsdriver for de indirekte kostnadene er årsverk (tid) i stillinger som er direkte involvert i prosjektgjennomføringen. Indirekte kostnader splittes i en felles arbeidsplassats og en spesifikk sats (et tillegg bare for vitenskapelig ansatte) knyttet til kjerneaktivitetene forskning, utdanning og museer (hvis aktuelt).

2 Allokering av tid

Tid i vitenskapelig stilling er kostnadsdriver for de indirekte kostnadene. Prosjektregnskapene må derfor bygge på kunnskap om slik tidsbruk, men uten at detaljert tidsregistrering time for time er nødvendig.

For ansatte lønnet direkte av prosjektmidler, allokere tidsbruk i prosjektet iht. arbeidskontrakten.

Tidsbruk i prosjektgjennomføringen for eksisterende personale (fast ansatte i vitenskapelig stilling) angis på grunnlag av generelle eller individuelle avtaler om fordeling av arbeidstid på kjerneoppgaver samt avtale om tidsbruk på de konkrete, eksternt finansierte forskningsprosjekter vedkommende deltar i.

Selv om arbeidsgruppa primært har vært opptatt av tidsbruk som *andeler av et årsverk*, legger vi til grunn at et timetall på 1 628 utgjør ett årsverk. Da er ferie og gjennomsnittlig sykefravær trukket fra.

Denne skisserte minimumsløsningen – uten timelisteføring – er naturligvis ikke til hinder for mer omfattende ordninger lokalt ved den enkelte institusjon.

3 Redegjørelse for kostnader

Å redegjøre for kostnader forbundet med forskning handler om å løse noen grunnleggende utfordringer:

- Dels fører ikke universiteter og høyskoler et regnskap der kostnadene er henført til kjerneaktivitetene forskning, utdanning og formidling.
- Dels skiller heller ikke regnskapene mellom direkte (herunder leiested) og indirekte kostnader i den bevilgningsfinansierte delen av virksomheten.

Regnskapsdata alene kan derfor ikke gi svarene på alle former for ressursbruk i forskningsprosjekter. Kostnadene må delvis *beregnes*, men regnskapsdata ligger til grunn for beregningene. I beregningene må vi kunne redegjøre for kostnadene på en slik måte at samme kostnad ikke regnes inn flere ganger. Vi ønsker også å skille mellom indirekte kostnader for forskning, utdanning og museer.

Alle beregninger skjer på fakultetsnivå (og tilsvarende enheter). Arbeidsgruppa legger til

grunn at det administrative arbeidet ifm. det å redegjøre for kostnader i forskningsprosjekter skal skje med så liten innsats som overhodet mulig. Beregningene skal skje uten å innhente nye data eller at indirekte kostnader skal beregnes på nytt for hvert prosjekt / på hvert enkelt kostnadssted. Det innebærer at vi velger innfallsvinkler som forenkler arbeidet dersom det er mulig. Det *kan* gå på bekostning av nøyaktigheten, men er vurdert fra gang til gang. Vi legger til grunn at nøyaktigheten i det endelige produktet er god nok.

Det har vært maktpåliggende for arbeidsgruppa at regnskapsdata som brukes i regnearkmodellen, hentes fra regnskapsystemene samt forsystemer som f.eks. lønns- og personalsystemer. Andre data har opphav i interne retningslinjer eller må anslås ut fra en konkret vurdering som dokumenteres. All dokumentasjon må være tilgjengelig og etterprøvable.

Institusjonene i UH-sektoren har ulikt eierskap til bygningene. Det påvirker kostnadsbildet, jf. tekstboksen under.

3.a Nettoperspektiv på kostnadene

Brutto kostnader reduseres med refusjoner o.l. for å komme fram til relevante nettokostnader.

1. Kostnadsberegningene bygger på avsluttet årsregnskap innenfor bevilgningfinansiert virksomhet (BFV).
2. Avskrivninger (ikke anskaffelsesutgifter) brukes, også for bygninger for de institusjoner som eier byggene selv.
3. Arealkostnadene utgjør en vesentlig del av de indirekte kostnadene. Arbeidsgruppa anbefaler at disse kostnadene fordeles på organisatoriske enheter (internhusleie) slik at ulikheter i arealbruk reflekteres i leiestedskostnadene og satsene for indirekte kostnader. Regnearkmodellen inkluderer en måte å gjøre dette på.
4. Kostnadene reduseres på grunnlag av kostnadsrefusjoner/salg, enten dette skjer til eksterne parter eller internt i egen organisasjon. Inntektsført overhead tas ikke med. Heller ikke leiestedsinntekter tas med.

Om arealkostnader

De som betaler husleie til Statsbygg, vil i tillegg til selve avskrivningene også betale for en avkastning på investert kapital. I utgangspunktet har ikke de universiteter som eier sine bygninger selv, disse kostnadene. Men innføring av bygningsavskrivninger for disse gjør at arealkostnadene i større grad lar seg sammenlikne på tvers av eierskap. Det bidrar også at i gjennomsnitt 15 % av arealet for disse universitetene er leid av eksterne bygningseiere som også har krav til avkastning på investert kapital. I tillegg bruker disse universitetene egne midler til større bygningsmessig rehabilitering.

Tabellen nedenfor gir arealkostnader totalt og fordelt på ansatte, studenter og kvadratmetre for fem ulike institusjoner i UH-sektoren (2010-tall):

	HiG	NTNU	UiA	UiB	UiO
Arealkostnad	36 259	823 436	175 753	507 110	1 072 106
-per årsverk	147 996	160 358	191 244	150 701	177 501
-per student	22 876	57 179	28 620	49 785	63 766
-per kvm.	1 610	1 396	1 875	1 353	1 909

Total arealkostnad i 1000 kroner, øvrige beløp i kroner. Mørkegrå markering gjelder de institusjoner som i hovedsak betaler husleie til Statsbygg.

3.b Netto kostnader reduseres med direkte kostnader

Netto kostnader reduseres med direkte kostnader. Disse direkte kostnadene dreier seg

først og fremst om vitenskapelig lønn og leiestedskostnader.

Om leiested

Med 'leiested' menes støttetjenester (arealer, utstyrsbruk, driftsmateriell og teknisk støttepersonell) som forutsettes direkte belastet eksternt finansierte prosjekter. Etablering av leiesteder innebærer at kostnader som ellers ville vært behandlet som indirekte, framtrer som direkte kostnader. Forskningsprosjekter som gjør bruk av slike tjenester, vil føre kostnadene som direkte i prosjektregnskapet, og den bevilgningsfinansierte delen av virksomheten vil få en korresponderende inntekt. Det vil gi riktige kostnadsføring i prosjektene og gi større sikkerhet for inntekter fra finansierer som opererer med standardsatser for indirekte kostnader eller, som Forskningsrådet, bare gir dekning for bruk av vitenskapelig utstyr – ikke selve kjøpet. Ulempen er administrativt merarbeid og liten tradisjon for internprising.

Med leiestedskostnader legger arbeidsgruppa til grunn følgende elementer – alle kostnadstyper og beregninger gjelder bare for faglige enheter, dvs. enheter som er direkte ansvarlige for kjerneaktivitetene ved universitetet / høyskolen:

- Laboratoriearealer og verksteder. Antall kvm. multipliseres med aktuell internhusleiesats.
- Vitenskapelig utstyr – avskrivninger (artskonti for maskiner etc., vit. utstyr og fartøy).
- Driftsmidler til infrastruktur for forskning, dvs. artsgruppe 64 og 65.
- Lønnskostnad for tekniske stillinger, dvs. årsverk i ingeniørstillinger og tekniske stillinger for forskning og undervisning (hentet fra DBH) og multiplisert med lønnskostnad i gjennomsnittlig lønnstrinn for denne typen stillinger.

Også rene undervisningsarealer inngår i et generelt leiestedsbegrep, men vil ikke inngå i prisgrunnlaget for forskningsprosjektenes kjøp av leiestedstjenester, se nedenfor. Laboratorier brukes også i undervisningen i varierende grad. Ved prisingen av leiestedstjenester må dette hensyntas.

Arbeidsgruppa anbefaler at leiestedene etableres som kostnadssteder da det gir større sikkerhet for at riktige kostnader og inntekter identifiseres. Slik identifisering av kostnader og inntekter er absolutt nødvendig for å sikre at ikke leiestedskostnader samtidig tas med i grunnlaget for beregningen av indirekte kostnader. Etablering av leiested som kostnadssted er imidlertid ingen forutsetning.

For at prisingen av leiestedstjenester ikke skal bli en stor byrde for fagmiljøene, vil arbeidsgruppa peke på følgende elementer som bør hensyntas:

- Prisingen inkluderer indirekte kostnader for de tekniske støttestillingene som inngår i leiestedsbegrepet. Regnearkmodellen gir svaret på hvor store disse skal settes.
- Hver institusjon kan vurdere å utvikle en enkel prisingsmodell iht. to dimensjoner – (i) hvorvidt man bruker dyre eller mindre dyre tjenester og (ii) hvor stor del av tilgjengelig tid tjenestene brukes. De som ønsker/trenger mer presise prisingsmodeller, utvikler i så fall disse selv.

Dersom betalingen er utilstrekkelig ut fra bruken, vil dette i det lange løp føre til at utstyr og tjenester forringes.

Netto kostnader reduseres som nevnt med all lønn i vitenskapelige stillinger samt leiesteds-kostnader. I tillegg inngår følgende elementer i de direkte kostnadene som trekkes fra ifm. beregningen av indirekte kostnader:

- Lønn til time-/hjelpelærere og sensur
- Kjøp av forsknings- og undervisnings-tjenester
- Brukernære driftsmidler².

Netto kostnader reduseres dessuten med irrelevante kostnader. Dette er folkebibliotek-andelen av bibliotekkostnadene samt kostnader til organisasjoner som ikke er en del av universitet/høgskolen.

3.c Indirekte kostnader

Øvrige kostnader er indirekte kostnader³. Disse indirekte kostnadene gjelder BFV-delen av virksomheten og beregnes som en rest.

Disse indirekte kostnadene gjelder alle de som på en eller annen måte defineres som direkte kostnad ifm. prosjektgjennomføringen: Det gjelder dermed samtlige som er direkte lønnet av prosjektmidler – både vitenskapelig ansatte og teknisk-administrativt ansatte. De indirekte kostnadene gjelder også samtlige vitenskapelig ansatte innenfor den bevilgningsfinansierte

² Brukernære driftsmidler er midler som er nært forbundet med den enkelte vitenskapelige ansattes personlige utøvelse av arbeidet – slik som reiser og konferansedeltakelse. Denne typen kostnader vil det som regel være gitt dekning for i eksternt finansierte prosjekter, og det har derfor vært naturlig å ikke inkludere slike kostnader innenfor BFV i beregningen av de indirekte kostnadene. Beregningen av brukernære driftsmidler bygger på at en sats som bestemmes av hver institusjon multipliseres med årsverk i vitenskapelige stillinger.

³ Vi forutsetter at mva. fra og med neste ramme-program er en legitim kostnad i EU-prosjekter. Hvis det likevel ikke skulle skje, anbefaler vi at man skalerer ned de indirekte kostnadene basert på at noen av kostnadselementene inneholder mva., mens andre kostnader ikke inneholder mva.

delen av virksomheten samt de tekniske støttestillingene som inngår i leiestedsbegrepet.

Både vitenskapelige stillinger og enkelte teknisk-administrative stillinger skal dermed være kostnadsbærer for indirekte kostnader. Samtidig er det slik at de ulike stillingstypene gjør bruk av støttetjenester på svært ulikt vis. Arbeidsgruppen har derfor funnet det formålstjenlig å operere med én felles **arbeidsplassats** for indirekte kostnader som gjelder alle typer ansatte som det skal beregnes indirekte kostnader for. Vitenskapelig ansatte vil i tillegg måtte bære sin del av øvrige indirekte kostnader, fordelt på kjerneaktivitetene forskning, utdanning og museer. Dette tillegget benevnes som en **aktivitetsspesifikk sats**⁴.

3.d Arbeidsplassats

De indirekte kostnadene som utgjør arbeidsplassatsen består av følgende kostnadselementer:

1. Arealkostnader for selve kontorplassen.
2. Tilhørende elektroniske basistjenester⁵ (og telefoni).
3. Fellestjenester knyttet til personal og økonomi (herunder lønnsutbetaling).

Kostnadene divideres på summen av årsverk innenfor BOA samt vitenskapelige og tekniske stillinger innenfor BFV ved faglige enheter.

Den satsen som dermed framkommer vil være lik for alle typer ansatte.

⁴ En sats for forskning gjelder alle vitenskapelig ansatte. Utdanning gjelder vitenskapelig ansatte ved fakulteter mv. der undervisningen foregår. En sats for museer gjelder bare vitenskapelig ansatte ved museene og omfatter den delen av virksomheten der som ikke er forskning.

⁵ Den delen som gjenstår etter at de IT-tjenester som gjelder studenter, er trukket ut.

3.e Aktivitetsspesifikk sats

Øvrige⁶ indirekte kostnader skal fordeles på kjerneaktivitetene forskning, utdanning og museer⁷. På denne måten er det bare indirekte kostnader som er relevante for aktuell kjerneaktivitet (f.eks. forskning), som belastes forskningsprosjektene regnskaper .

1. Noen tjenester henføres direkte til den kjerneaktiviteten de regnes som relevant for – det vil eksempelvis gjelde en sentral forskningsadministrativ avdeling der kostnadene henføres til forskning og en sentral studieadministrativ avdeling der kostnadene henføres til utdanning. Arbeidsgruppa anbefaler ellers at arealkostnadene fordeles på kjerneaktiviteter så langt det lar seg gjøre. Når det gjelder museer spesielt, henføres de indirekte kostnadene til forskning og øvrig virksomhet (formidling og samlinger) etter innspill fra museene selv.

⁶ Disse øvrige indirekte kostnadene dreier seg i hovedsak om bibliotek, fellesadministrasjon (utenom personal og økonomi) og lokal administrasjon, dvs. administrasjon ved fakulteter og institutter o.l.

⁷ Den tredje kjerneaktiviteten – formidling – inngår i forskning og utdanning når vi snakker om aktiviteter innenfor fakulteter/institutter. Det vurderes som svært vanskelig (egentlig umulig) å definere og regne på indirekte kostnader for formidling for disse enhetene. Om vi hadde klart det, ville sannsynligvis de indirekte kostnadene for formidling blitt lavere enn for forskning og utdanning. Siden summen av indirekte kostnader er gitt, ville dermed indirekte kostnader for forskning blitt litt høyere enn det som ligger i dagens modell. Ved museene vil det bli etablert en sats for indirekte kostnader ifm. forskning og en sats for øvrig museumsvirksomhet, dvs. publikumsrettet aktivitet (formidling) og samlinger.

2. Fordelingskriteriet for øvrige kostnader er brukere – studentenes⁸ bruk av en tjeneste gjelder alltid utdanning, vitenskapelig ansattes bruk fordeles på forskning og utdanning iht. 'beregnet forskningsprosent'. Beregnet forskningsprosent bygges opp ved å
 - legge sammen forskningsandelen av årsverk (ulikt for ulike stillingsgrupper/individer) i BFV og se denne summen i sammenheng med totalt antall vitenskapelige årsverk i BFV
 - anslå hvor stor andel av eksternt finansiert virksomhet (BOA) som dreier seg om forskning⁹

Disse to beregningsmåtene vektes så iht. den relative andelen som vitenskapelige årsverk i hhv. BFV og BOA utgjør av totale vitenskapelige årsverk.

3.f Indirekte kostnader for forskning fordeles på vitenskapelige årsverk

Når vi beregner indirekte kostnader per årsverk, er det viktig å merke seg at vi med årsverk mener forskningsårsverk og utdanningsårsverk. Eksempelvis – gitt at to vitenskapelig ansatte begge har 50 % forskningsandel, vil summen av deres forskningstid representere ett forskningsårsverk.

⁸ Studenter vektes lavere enn ansatte, forskjellig for ulike tjenesteområder. Eksempelvis regner vi 4 studenter for hver ansatt når det gjelder biblioteket og 10 studenter for hver ansatt når det gjelder IT-tjenestene.

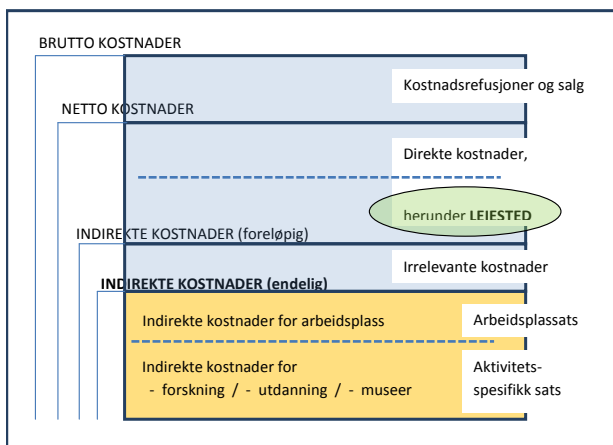
⁹ Forskningsandelen av BOA vil ofte være langt høyere enn forskningsandelen i BFV.

Arbeidsgruppa observerer at tilnærmingen med etablering av leiesteder og én felles arbeidsplassats for alle ansatte ved en institusjon, medfører at resterende indirekte kostnader utgjør en relativt liten andel av de samlede støttetjenestene for forskning. Selv om de i regnearkmodellen beregnes per fagmiljø (dvs. fakultetsnivå og tilsvarende enheter) og varierer noe, anser arbeidsgruppa at de med fordel kan håndteres som ett gjennomsnitt per institusjon. Én sats for indirekte kostnader for forskning per institusjon innebærer utvilsomt en forenkling sammenliknet med alternativet som er én sats per fagmiljø.

Denne felles satsen for indirekte kostnader for forskning etableres enkelt som sum kostnad dividert på summen av alle vitenskapelige årsverk for forskning.

Figuren nedenfor oppsummerer kostnadsberegningene som det er redegjort for på de foregående sidene i notatet.

Figur 2 Kostnadsberegninger – struktur

3.g Indirekte kostnader i forskningsprosjekter som ikke krever direkte arbeid

Prosjekter for etablering av særskilt forskningsmessig infrastruktur, f.eks. innkjøp av særlig dyrt vitenskapelig utstyr, vil i liten grad kunne operere med tid som kostnadsbærer for indirekte kostnader. Arbeidsgruppa har ikke forsøkt å beregne de indirekte kostnadene for denne typen prosjekter, men foreslår at de dekkes med et påslag på mellom 5 og 10 % på samlede direkte kostnader i tråd med etablert praksis mange steder.

4 Avslutning

Bidragstyttere til forskning har tidligere refundert direkte tilleggskostnader med et standard påslag til delvis dekning av indirekte kostnader. Nye prinsipper innebærer at mange går over til å finansiere hele eller deler av de totale kostnadene. Kunnskap om totale prosjektkostnader er dermed avgjørende for hvilke inntekter som kan komme og hva universitet/høyskolen selv må bidra med i form av egenandeler.

Modellen forutsetter som nevnt ikke at en ekstern bidragstyper refunderer alle kostnader¹⁰. Siste forskningsmelding «Klima for forskning» gir uttrykk for at det er ønskelig at institusjonene bidrar med egenandeler. Utfordringen er å få til et optimalt samspill mellom bevilgningsøkonomien og eksterne bidrag. Egenandelen vil framkomme i regnskapet som differansen mellom totale kostnader og avtalt eksternt bidrag.

Noen vil kunne innvende til modellen at den viser indirekte kostnader som er «fryktelig høye» – underforstått at ingen bidragstyttere ønsker å finansiere så høye kostnader. Vår oppfatning er at all ressursbruk uansett bør

¹⁰ Her snakkes det naturligvis om de såkalte bidragsprosjektene. I rene oppdrag er det jo som minimum slik at alle kostnader skal refunderes.

dokumenteres for at fagmiljøene *selv* kan gjøre sine prioriteringer. Vi konstaterer ellers at summen av lønnskostnader og indirekte kostnader for forskning for et vitenskapelig årsverk vil ligge i området 1 mill. kroner. Det kan neppe anses som en spesielt høy kostnad. I tillegg kommer direkte driftskostnader, herunder også leiested der det er aktuelt.

Kunnskap om totale kostnader i prosjektene er en forutsetning for å vite noe om hvilke egne ressurser som medgår i prosjektgjennomføringen. Det er imidlertid naturlig å skille mellom kostnader som 'bare' er en synliggjøring av ressursbruk og kostnader som medfører utbetalinger. En eventuell alternativ bruk av ressurser er hovedtema ifm. den første av disse problemstillingene. Spørsmålet om utbetalinger handler om hvorvidt et konkret prosjekt gir et nettobidrag eller ikke til fagmiljøet. Det er viktig informasjon, men har et kortsiktig preg og representerer et marginalperspektiv. Uansett bør og må fokuset ligge på totale kostnader. Men fordi disse totale kostnadene er beregnet som gjennomsnitt og mange av kostnadene (f.eks. arealbruk) har en sprangvis utvikling, vil man i mange tilfeller oppleve et positivt nettobidrag. Så vil det være en lederoppgave å identifisere situasjoner der dette kortsiktige (marginale) perspektivet ikke er tilstrekkelig.

Helt til slutt vil vi peke på at modellen tar mål av seg til å gjøre det administrative arbeidet ifm. prosjektsøknader så enkelt som mulig. Perspektivet med totale kostnader og premisset om leiested vil med nødvendighet føre til mer kompleksitet – sammenliknet med tidligere ufullstendige praksis. Innføringen av én felles arbeidsplassats for alle ansatte og én felles sats for indirekte kostnader for forskning for vitenskapelig ansatte, gjør imidlertid at informasjonen er tilgjengelig uten ytterligere beregninger. Satsene er gitt på forhånd.

Vedlegg

Denne rapporten oppsummerer hovedtrekkene i arbeidsgruppas foreslåtte løsning for totale kostnader i forskningsprosjekter. I vedlegg utdyper vi enkelte aspekter og har også tatt inn et notat utarbeidet av andre, men som har vært et grunnleggende premiss for arbeidet.

1. Vedlegg 1 er et notat fra ei arbeidsgruppe bestående av representanter for Forskningsutvalget i UHR samt Forskningsrådet. Notatet fra august 2011 beskriver en prinsipiell og forskningspolitisk tilnærming til spørsmålet om totale kostnader i forskningsprosjekter.
2. Vedlegg 2 er en liste der arbeidsgruppa redegjør for hva vi har lagt av meningsinnhold i en rekke ord og begreper som anvendes i rapporten.
3. Vedlegg 3 gir en kortfattet historisk gjennomgang over enkelte sider, bl.a. regelverket, vedr. eksternt finansierte forskningsprosjekter i universitets- og høyskolesektoren (UH-sektoren).
4. Vedlegg 4 gir detaljer vedr. arbeidsgruppas forslag mht. allokering av tid.
5. Vedlegg 5 gir detaljer vedr. den regnearkmodellen som arbeidsgruppa har utviklet til bruk i UH-sektoren.
6. Vedlegg 6 gjengir noen hovedtall – både inputverdier og beregnede satser for indirekte kostnader – per institusjon som har vært med i arbeidet.

Institusjonene i UH-sektoren er ulike, også mht. kostnader. Forskerutdanning, arealkostnader og museumsdrift er tre områder der forskjellene er store. Det innebærer etter arbeidsgruppas oppfatning at hovedtallene i vedlegg 6 må sammenliknes med varsomhet.

Totalt kostnader som basis for ekstern finansiering i UH-sektoren

Utarbeidet av arbeidsgruppe nedsatt av Universitets- og høyskolerådet og Norges forskningsråd.¹

24. august 2011

1. Innledning

I 2007 sendte Kunnskapsdepartementet (KD) et rundskriv til universitets- og høyskolesektoren (UH-sektoren) der det fremgikk at all eksternt finansiert aktivitet skal organiseres i prosjekter med egne avtaler, periodiserte budsjett og regnskap.² Videre ble det understreket at budsjett og regnskap skal vise alle direkte og indirekte kostnader, samt at oppdragsgiver skal dekke alle direkte og indirekte kostnader i oppdragsfinansiert aktivitet. UH-sektoren er i ferd med å implementere et slikt "totalkostnadsprinsipp", og i mars 2011 nedsatte Universitets- og høyskolerådet (UHR) en arbeidsgruppe for å etablere en omforent, nasjonal modell for budsjettering og regnskapsføring av forskningsprosjekter.³ En annen arbeidsgruppe, nedsatt av UHR og Norges forskningsråd (se fotnote 1), ser nærmere på de mer overordnede og forskningspolitiske konsekvensene av totalkostnadsprinsippet. Denne arbeidsgruppen har utarbeidet dette notatet.

I EUs rammeprogrammer legges totale kostnader til grunn for beregningen av prosjektstøtte. EU dekker inntil 75 % av kostnadene til FoU og 100 % av kostnadene til prosjektadministrasjon, forutsatt at det kan dokumenteres hvordan prosjektets medarbeidere fordeler *all* sin tid mellom ulike aktiviteter og prosjekter. Institusjoner som ikke kan dokumentere tidsbruken til sine ansatte på en tilfredsstillende måte, risikerer dermed å få en lavere refusjonssats.

Rapporten fra Handlingsromutvalget pekte på at ekstern finansiering utløser så høye andeler egenfinansiering at sektoren opplever eget handlingsrom betydelig redusert. I sin rapport uttalte utvalget: "Konsekvensene av å vinne i nasjonale konkurranser har selvsagt fordeler, men også den side at de interne ressursene skal matche de eksterne bidragsmidlene." For å kunne arbeide på en transparent måte med disse problemstillingene må UH-sektoren synliggjøre *alle* kostnader tilknyttet prosjektene, direkte så vel som indirekte kostnader. Som Handlingsromutvalgets rapport, slår også Stortingsmelding nr. 30, Klima for forskning, fast at en økende andel av grunnbudsjettene i sektoren går til lønnsutgifter. Meldingen viser til at sektoren fremholder høy grad av egenfinansiering i eksternfinansierte prosjekter som viktig årsak til at grunnbudsjettene settes under press. Samtidig understreker Forskningsmeldingen at krav om egenandel ved ekstern offentlig finansiering representerer en bevisst tilnærming til finanseringen.

Forskningsrådet har svart på signalene i Stortingsmeldingen og Handlingsromutvalgets rapport ved å signalisere en *intensjon om å gi en høyere kostnadsdekning enn i dag i bidragsfinansierte prosjekter der institusjoner i UH-sektor er kontraktspartner med Rådet*. I dette notatet redegjør arbeidsgruppen (se fotnote 1) for hensikten med innføring av et totalkostnadsprinsipp. Notatet drøfter så noen konsekvenser for sektoren selv og for Forskningsrådets av at de totale kostnadene legges til grunn for Rådets tildelinger, samt av en høyere kostnadsdekning i «forskningsrådsprosjekter». Det redegjøres også for noen forutsetninger for omleggingen. Til slutt er det tatt med noen regneeksempler for å illustrere virkningene av omleggingen, samt litt om videre oppfølging.

¹ Arbeidsgruppens medlemmer: Bjørn Haugstad, forskningsdirektør UiO; Knut Hove, tidligere rektor ved UMB; Anders Hanneborg, divisjonsdirektør for Vitenskapsdivisjonen i Forskningsrådet; Asbjørn Mo, avdelingsdirektør, Universitets- og høyskolepolitikk. UHR er observatør i arbeidsgruppen, Berit Hyllseth til 1.8.11 og Ragnar Lie etter denne dato.

² Rundskriv F-20-07 fra KD.

³ Denne arbeidsgruppen består av representanter for Høyskolen i Gjøvik, Norges idrettshøyskole, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Universitetet i Agder, Universitetet i Bergen og Universitetet i Oslo. Per Heitmann fra sistnevnte institusjon leder gruppen. Arbeidet tar utgangspunkt i tidligere rapport på samme tema datert 19. april 2010 utarbeidet av en arbeidsgruppe med representanter for de daværende 7 universitetene og innholdet i notat fra 28. februar 2011 utarbeidet av samme arbeidsgruppe (se fotnote 1) som står bak herværende notat.

2. Hensikten med et totalkostnadsprinsipp

En hovedhensikt med et totalkostnadsprinsipp er å skape økt handlingsrom. Dette skal skje gjennom å synliggjøre for finansør/Forskningsrådet og ved egen institusjon hvor mye det enkelte eksternt finansierte prosjekt faktisk koster. Det er forskningsinstitusjonenes totale kostnader ved å gjennomføre prosjektet som skal frem, ikke bare finansørens/Forskningsrådets bidrag.

Arbeidsgruppen legger derfor til grunn at en gjennomført praksis der totale kostnader ved alle aktiviteter synliggjøres, *i seg selv* bidrar til handlingsrom og strategisk fokus på alle ledelsesnivåer (institutt-, fakultets- og institusjonsnivå) i UH-sektor. I tillegg vil større grad av kostnadsdekning fra Forskningsrådet, EU og andre kilder ytterligere øke sektorens økonomiske handlingsrom. Dermed øker også det strategiske handlingsrommet. Dette gir nye muligheter:

- Større økonomisk mulighet til å følge opp interne faglige prioriteringer, herunder “småforskmidler”.
- Større mulighet for finansiering av forskningsinfrastruktur og støttepersonell, både i interne prosjekter, i forskningsrådsprosjekter (som vil dekke en større del av de totale kostnadene) og i andre eksternt finansierte prosjekter.
- Mer helhetlig prioritering av faglig retning for egen PhD-utdanning. Siden omfordeling kan gi færre stipendiater i forskningsrådsprosjekter samtidig som det frigjør interne midler (se nedenfor), vil institusjonsledelsen få et større strategisk spillerom for dimensjoneringen av doktorgradsutdanningen ved egen institusjon.

3. Konsekvenser av et totalkostnadsprinsipp

Dersom Forskningsrådet skal dekke de totale kostnadene i større grad enn i dag uten at Forskningsrådets totale budsjetttramme øker, kan vi få færre prosjekter, men med en høyere grad av kostnadsdekning. Omleggingen i seg selv vil ikke medføre større totale tilskudd fra Forskningsrådet til norske forskningsinstitusjoner. Men den enkelte enhet, forskergruppe og forsker vil kunne oppleve noe romsligere muligheter for intern finansiering og infrastruktur takket være det økte økonomiske handlingsrommet for UH-institusjonene. Dog vil effekten være ulik for ulike fagområder. Innenfor medisin og de matematisk-naturvitenskapelige og teknologiske (MNT) fagene anvendes mer kostbar forskningsinfrastruktur enn innenfor f.eks. humaniora. De førstnevnte områdene har også en høyere andel av forskningsbudsjettet eksternt finansiert enn sistnevnte, og derfor flere prosjekter som ikke er fullfinansierte. Medisin og MNT vil derfor oppleve størst effekt dersom Forskningsrådet begynner å refundere en større andel av kostnadene enn i dag.

Videre antas omleggingen å kunne føre til en omfordeling mellom ulike kostnadselementer (som stipendiater, driftsmidler o.a.) i de enkelte prosjektene i forhold til dagens praksis. I tillegg vil synliggjøring av de totale kostnadene kunne bety at UH-sektor kan motta større tilskudd i EU-prosjekter forutsatt at økonomimodellen som legges til grunn for kostnadsberegningen har aksept i EU-kommisjonen.⁴

Synliggjøringen av de totale kostnadene i prosjektene vil gi Forskningsrådet økt innsikt i UH-sektorens kostnadsbilde. Denne innsikten bør legges til grunn for en mer strategisk tilnærming til hvor stor andel av de totale prosjektkostnadene som bør dekkes i Rådets ulike programmer og finansieringsordninger. Forskningsrådet bør m.a.o. etablere klare retningslinjer for hvordan Rådets ulike finansieringsordninger skal fastsette kostnadsdekning gitt at et totalkostnadsprinsipp er fullt ut implementert i UH-sektor. Disse felles retningslinjene må ligge til grunn for programstyrer o.a. besluttede organers bevilgningsbeslutninger.

⁴ I følge nasjonal FoU-statistikk mottok UH-sektoren 172 millioner kroner fra EU i 2007. Et ikke helt urealistisk anslag er at dette dekket 50 % av de totale kostnadene. Dersom 75 % dekning av totale kostnader legges til grunn, gikk sektoren dermed “glipp av” 86 millioner kroner.

4. Noen utfordringer

Som nevnt, kan høyere kostnadsdekning fra Forskningsrådet føre til færre prosjekttildelinger selv om prosjekttilskuddene i snitt vil bli større enn tidligere. Færre tildelinger kan føre til frustrasjon og utløse krav om mer midler til forskning eller et ønske om å gjeninnføre dagens praksis.

Det er også grunn til å tro at den enkelte forsker vil oppleve kravet om synliggjøring av hvordan egen tid fordeles mellom ulike aktiviteter og prosjekter som “byråkratiserende”. Forskyvningen fra dagens “innvilgelsesstyrte” til en mer “strategistyrte” disponering av ressursene kan med andre ord utløse frustrasjon blant forskerne. *Institusjonsledelsens håndtering av det økte handlingsrommet antas derfor å være viktig for å oppnå aksept for omleggingen.*

5. Forutsetninger for et totalkostnadsprinsipp

Forutsetningen for å kunne legge totale kostnader til grunn for bidrag til prosjekter i UH-sektor er at sektoren har implementert og anvender en omforent og transparent økonomimodell med tilhørende regnskapssystem der alle direkte og indirekte kostnader knyttes til de respektive aktiviteter og prosjekter. Mer spesifikt:

1. Økonomimodellen må kunne anvendes av alle typer UH-institusjoner og behandle like tilfeller likt. Den bør være enkel og transparent, og kunne brukes for å beregne kostnader som påløper i forbindelse med forskning, utdanning og ledelse/administrasjon. Modellen skal fungere for alle prosjekter, uansett finansieringskilde.
2. Modellen skal kunne legges til grunn ved Forskningsrådets tildelinger til bidragsforskning, og kunne brukes som utgangspunkt for prising av oppdragsforskning. Det er videre et mål at modellen skal kunne godkjennes av EU som en “nasjonal modell” for fastsettelse av totale kostnader i norsk UH-sektor.
3. Modellen må synliggjøre hvordan arbeidstiden til medarbeiderne ved UH-institusjonene fordeles mellom ulike aktiviteter som undervisning, administrasjon og forskning. Den må også vise hvordan tiden til forskning fordeles mellom ulike prosjekter, enten disse er finansiert over basisfinansieringen, med bidrag fra Forskningsrådet, EU eller andre eksterne bidragsytere, eller gjennom oppdrag.
4. Modellen må synliggjøre alle finansieringskilder til prosjektene, også egenbidrag fra institusjonenes basisbevilgning.
5. Modellen må knytte all finansiering (basisfinansiering, oppdragsfinansiering og bidragsfinansiering) til medarbeidernes tidsbruk; både direkte og indirekte kostnader må fordeles etter en fordelingsnøkkel basert på denne tidsbruken.
6. Det å finne en enkel, hensiktsmessig og (for medarbeiderne) akseptabel metode for å dokumentere medarbeidernes tidsbruk,⁵ og det må fastsettes en pris på denne tiden.
7. Institusjonenes egne økonomisystemer og regnskaper må kunne legges til grunn for beregning av prosjektkostnader, inkludert kostnader knyttet til forskningstid og påslag for indirekte kostnader. Ved revisjon må institusjonen kunne gi tilfredsstillende dokumentasjon av direkte og indirekte prosjektkostnader.
8. Det er ønskelig at drifts- og infrastrukturkostnader synliggjøres der de genereres, f. eks. gjennom bruk av såkalte *leiesteder*.⁶ Forskningsrådet er imidlertid innforstått med at ikke alle UH-institusjoner finner det formålstjenlig å innføre leiesteder. Alle infrastrukturkostnader vil heller ikke kunne regnskapsføres fullt ut på enkeltprosjekter. Forskningsrådet aksepterer derfor at driftskostnader kan fordeles på flere prosjekter som en indirekte kostnad knyttet til forskningstid. Totale indirekte kostnader må da beregnes for laveste organisatoriske nivå med relativt ensartet forskningsaktivitet, og dermed ensartet kostnadsstruktur for disse aktivitetene.

⁵ Det er grunn til å tro at denne problemstillingen er i ferd med å finne sin løsning, jf. arbeidet til gruppen nevnt i fotnote 3.

⁶ Med *leiested* menes laboratorium eller annen felles infrastruktur hvis driftskostnader (herunder kostnader til driftspersonell) synliggjøres særskilt og fordeles forholdsmessig mellom de prosjekter og aktiviteter som anvender infrastrukturen. I enkelte tilfeller inkluderes også avskrivning på investeringer og reinvesteringer i ny/oppdatert infrastruktur i leiestedskostnadene.

6. To regneeksempler⁷

For å illustrere forskjellen på totalkostnadsprinsippet og et «tilleggskostnadsprinsipp», som langt på vei fortsatt er dagens praksis i UH-sektoren sett under ett, har vi satt opp to regneeksempler med tabeller og kakediagrammer på neste side. Disse er også ment å illustrere forskjellen på laboratorietunge fag og fag der forskningen i vesentlig mindre grad har behov for forskningsinfrastruktur. De to eksemplene er kalt henholdsvis MEDNAT og HUMSAM, og vi understreker at de ut fra sitt illustrative formål er forenklete og noe upresise rent tallmessig.

Begge eksempler tar utgangspunkt i et 3-årig prosjekt, ledet av en professor som bruker halvparten av sin forskningstid på prosjektet hvilket svarer til 0,25 årsverk per år. I tillegg bruker en postdoktor ansatt på «ordinære» midler (institusjonens basisbevilgning) halvparten av sin tilgjengelige forskningstid i prosjektet. I begge prosjektene er det identifiserte tilleggsbehov som antas å motivere for søknader om ekstern finansiering fra Forskningsrådet. Tilleggsbehovene er:

- To stipendiater, begge i tre år.
- Én forsker i tre år.
- Driftsmidler for reiser og konferansedeltakelse på 150.000 kroner for hele prosjektperioden.
- Innkjøp av forskningsinfrastrukturtenester som ikke er tilgjengelig ved egen institusjon. Kostnaden knyttet til dette innkjøpet fra ekstern institusjon antas å være 250.000 og 50.000 i henholdsvis MEDNAT- og HUMSAM-prosjektet.

På grunn av store forskjeller i generelle laboratoriefasiliteter og assosierte -kostnader i de to fagmiljøene, varierer de indirekte kostnadene (for samtlige årsverk) mellom de to fagmiljøene betydelig. I MEDNAT- og HUMSAM-prosjektene antas de indirekte kostnadene å være henholdsvis 750.000 og 300.000 kroner per årsverk.

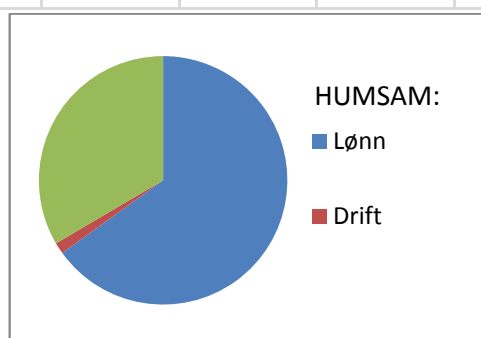
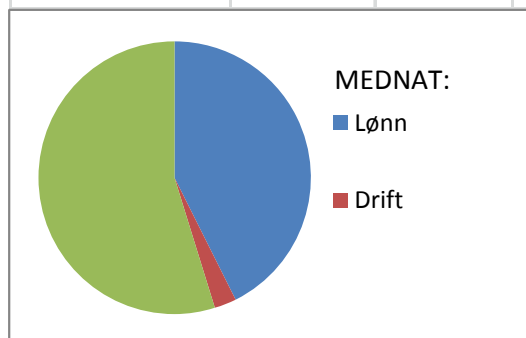
Det fremgår av tabellen på neste side at dersom Forskningsrådet på basis av et totalkostnadsprinsipp refunderer 80 % av de totale kostnadene,⁸ får begge prosjekter refundert mer enn når et tilleggskostnadsprinsipp er lagt til grunn for kostnadsrefusjonen. Men på grunn av den relativt store forskjellen i indirekte kostnader (figur 1), er forskjellen mellom de to kostnadsprinsippene større i MEDNAT- enn i HUMSAM-eksempelet. Eller sagt på en annen måte: Institusjonen må i henhold til et tilleggskostnadsprinsipp betale en vesentlig større egenandel for MEDNAT-prosjektet enn for HUMSAM-prosjektet (figur 2). Eksemplene illustrerer således en hovedutfordring innenfor utstyrstunge institutter med høy ekstern finansiering: Disse har også høyest egenfinansiering og derfor størst press på institusjonsledelsens økonomiske handlingsrom.

Et siste poeng knyttet til disse tallene ligger i hvor stor økning i det økonomiske handlingsrommet en høyere kostnadsdekning fra Forskningsrådet (og EU) vil kunne representere. Å tallfeste dette er selvsagt vanskelig før Forskningsrådet kan være mer presis på hvor mye større kostnadsdekning man i fremtiden ser for seg. Men noe kan vi estimere: I 2010 var regnskapsførte inntekter ved Universitetet i Oslo fra Forskningsrådet på nærmere 650 mill. kroner. Omlag 70 %, eller 455 mill. kroner, av disse inntektene var innenfor medisin- og MNT-fag. Estimeres dagens kostnadsdekning til å være 52 % av totalen (jf. MEDNAT-eksempelet med tilleggskostnadsprinsipp), representerer de ovenfor nevnte inntektene fra forskningsrådsprosjekter en portefølje med totale kostander på 875 (=455/0,52) mill. kroner. Ett prosentpoeng høyere kostnadsdekning fra Forskningsrådet innenfor *samme totale tilskudd* (455 mill. kroner) gir en noe lavere prosjektportefølje: Denne vil ha totale kostander på ca. 858 (=455/0,53) mill. kroner. Frigjort egenfinansiering for økning av eget handlingsrom blir da på 17 (=875-858) mill. kroner

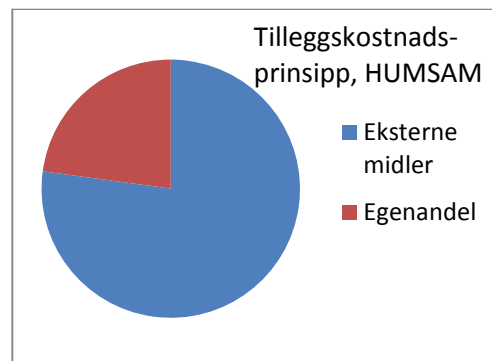
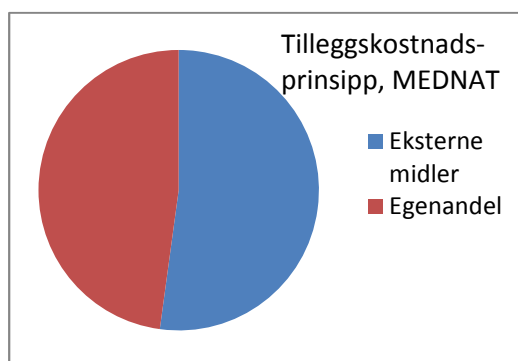
⁷ Siden disse primært er ment for å illustrere effekten av et totalkostnadsprinsipp har vi ikke brukt tid på å få fram eksakte tall. Kostnadstallene som er brukt, antas likevel å være ganske dekkende for virkeligheten.

⁸ Det understrekes at det gjenstår å utarbeides retningslinjer for fastsettelse Forskningsrådets refusjonssatser i ulike programmer og finansieringsordninger med tanke på å tilpasse disse til et totalkostnadsprinsipp med generelt høyere kostnadsrefusjon enn i dag.

Antall prosjektår:		3					
Rundsum, stip.:		848 000					
		MEDNAT			HUMSAM		
Kostnadsbilde		Kostnad per årsverk	Hele prosjektperioden Årsverk	Kostnad	Kostnad per årsverk	Hele prosjektperioden Årsverk	Kostnad
Professor		750 000	0,75	562 500	750 000	0,75	562 500
Postdoktor		600 000	1,50	900 000	600 000	1,50	900 000
Stipendiat		525 000	6,00	3 150 000	525 000	6,00	3 150 000
Forsker		650 000	3,00	1 950 000	650 000	3,00	1 950 000
Innkjøp av infrastrukturtenester				250 000			50 000
Driftsmidler				150 000			150 000
Indirekte kostnader		750 000		8 437 500	300 000		3 375 000
			11,25	15 400 000		11,25	10 137 500
Finansiering, "tilleggs-kost"		MEDNAT			HUMSAM		
Rundsum stipendiater		848 000	6,00	5 088 000	848 000	6,00	5 088 000
Forsker, som rundsum postdok		848 000	3,00	2 544 000	848 000	3,00	2 544 000
Driftsmidler				400 000			200 000
				8 032 000			7 832 000
Andel av totale kostnader				52 %			77 %
Finansiering, "total-kost"							
Ved 80 % refusjon av totale kostnader				12 320 000			8 110 000
Ved 100 % refusjon av totale kostnader				15 400 000			10 137 500

Figur 1: Relativ fordeling av ulike kostnadselementer.

Figur 2: Andeler eksterne midler og egenandel i henhold til et tilleggs-kostnads-prinsipp.

7. Kort om videre oppfølging

Dette notatet foreslås lagt frem for UHRs organer høsten 2011. Den praktiske implementeringen av et total-kostnads-prinsipp er knyttet opp mot resultatene fra arbeidsgruppen nevnt i fotnote 3. Denne antas å avslutte sitt arbeid i 2012 slik at ordningen kan innføres f.o.m. 2013. En tilpassing av Forskningsrådet finansieringsordninger bør være på plass samtidig.

Ord og begreper

Arbeidsgruppa legger følgende meningsinnhold til grunn for noen av de ord og begreper som er anvendt i rapporten fra arbeidet om totale kostnader i forskningsprosjekter:

1. Bevilgningsfinansiert virksomhet (BFV)

Med dette mener vi den virksomheten ved universiteter og høyskoler som er finansiert gjennom grunnbevilgningen over statsbudsjettet direkte til hver enkelt institusjon. Kostnadsrefusjoner og enkelte salgsinntekter inngår også i dette begrepet. Inntekter fra Norges forskningsråd gjør det *ikke*, se nedenfor.

2. Bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)

Med dette mener vi alle aktiviteter som er finansiert av en ekstern part – Norges forskningsråd, EU, helseforeninger (f.eks. Kreftforeningen), kommuner, fylkeskommuner og andre offentlige bidragsytere, privat næringsliv, etc. Slike eksternt finansierte aktiviteter skal håndteres som separate prosjekter.

- a) I bidragsprosjekter er den eksterne finansieringen et bidrag til gjennomføringen, men gir sjelden/aldri full dekning av totale prosjektkostnader. Bidragsprosjekter er helt dominerende i prosjektporteføljen i universiteter og høyskoler.
- b) I oppdragsprosjekter kjøper en ekstern part forsknings-/undervisningstjenester og skal som minimum dekke prosjektets totale kostnader.

Kunnskapsdepartementets reglement om bidrags- og oppdragsfinansiert virksomhet (F-20-07) knytter definisjonen til midler fra eksterne parter og skiller mellom bidrag og oppdrag ved de forpliktelser som følger av avtalen mellom finansør og forskningsutførende institusjon.

3. Direkte kostnader

Direkte kostnader er kostnader som lar seg spesifisere og henføre direkte til prosjektaktiviteter. Det dreier seg om:

- a) Lønnskostnader for personell som direkte finansiert av eksterne finansieringsbidrag (forskere og stipendiater/postdoktorer) samt fast ansatte i kombinerte stillinger som legger hele eller deler av sin forskningstid til prosjektet. Også dedikerte teknisk-administrativt personell kan omfattes.
- b) Driftskostnader – dvs. de kostnadene som ikke er lønn. Noen av disse driftskostnadene er varer og tjenester som leveres av andre enn institusjonen selv. Driftskostnadene omfatter også leiested som leveres internt, f.eks. i form av laboratorieareal med kjemikalier og vitenskapelig utstyr samt teknisk støttepersonell, se ellers omtale i hovednotatet.

4. Indirekte kostnader

Indirekte kostnader er kostnader som ikke lar seg henføre direkte til det enkelte prosjekt. Disse kostnadene beregnes på grunnlag av regnskapsdata og henføres til prosjektene vha. et kostnadsbærerbegrep. Fjorårets regnskap er grunnlaget for årets indirekte kostnader.

5. **Kjerneaktiviteter**

er forskning, utdanning og formidling. Arbeidsgruppa anvender begrepet ifm. henføring (fordeling) av indirekte kostnader til sine respektive kjerneaktiviteter. For fakulteter mv. er formidling integrert i de to andre kjerneaktivitetene. Museenes samlings- og formidlingsaktivitet er kategorisert som museumsvirksomhet i arbeidsgruppas rapport/vedlegg.

6. **Kostnadsbærer**

er en enhet som en bestemt gruppe kostnader kan knyttes til. For arbeidsgruppa er kostnadsbærerbegrepet knyttet til beregningen av de indirekte kostnadene der årsverk i noen bestemte typer stillinger (først og fremst vitenskapelig ansatte, men også teknisk støttepersonell samt alle teknisk-administrative stillinger i BOA) utgjør nevneren i en brøk der de indirekte kostnadene er teller. Det innebærer at størrelsen på indirekte kostnader knyttes til tidsbruk i prosjektgjennomføringen.

7. **Støttetjenester**

Med støttetjenester forstår arbeidsgruppa summen av de tjenester som prosjektene gjør bruk av. Disse støttetjenestene består av fellestjenester som bibliotek og IT, fellesadministrasjon, arealbruk og teknisk-administrativt støttepersonell. Støttetjenester kan være både en direkte kostnad (dvs. leiested) og en indirekte kostnad.

I andre sammenhenger velger mange å anvende et begrep som infrastruktur for det samme.

Totale kostnader – hvorfor det?

I februar 1981 utformet Kirke- og undervisningsdepartementet¹ retningslinjer for eksternt finansiert forskning i universiteter og høyskoler. Hovedformålet med reglene var dels å få innlemmet virksomheten innenfor institusjonene bl.a. ved at kontrakter skal godkjennes «fra institusjonenes ledelse», dels å sørge for ordnede arbeidsforhold for personale lønnet av eksterne midler gjennom opprettelse av særskilte oppdragshjemler fra og med budsjettåret 1982. Disse første retningslinjene har siden blitt revidert flere ganger.

1. Rundskriv V-47-88:

Reglement om betaling for oppdragsvirksomhet ved universiteter og høyskoler (1988) fra Kultur- og vitenskapsdepartementet slår i punkt 2.1 fast at oppdragsgiver skal (som hovedregel) betale alle direkte og indirekte utgifter. I punkt 2.2 heter om overhead til dekning av indirekte kostnader at denne skal være på minst 40 % (der 14 prosentpoeng anses å dekke variable fellesutgifter og 26 prosentpoeng dekker faste fellesutgifter²). Det heter videre i reglementet at styret eller annet kompetent organ kan vedta delfinansiering. Ganske snart utviklet det seg en praksis der statlige bidragsyttere (forskningsråd, departementer) dekket de variable fellesutgiftene, dvs. 14 % påslag på lønnskostnadene. Praksisen ble også i stor grad overtatt av andre bidragsyttere.

Allerede i 1988 var altså «alle kostnader» et begrep forbundet med eksternt finansierte forskningsprosjekter. Hva kan årsakene være til at vi fortsatt strever med å fylle det med innhold?

2. Rundskriv F-10-96:

Reglement om betaling for oppdragsvirksomhet ved universiteter og høyskoler (1996) fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet viderefører reglene fra 1988. Behovet for skriftlige avtaler/kontrakt og viktigheten av å utforme lokale retningslinjer er understreket.

3. Rundskriv F-35-02:

Reglement om forvaltning av eksternt finansiert virksomhet ved universiteter og høyskoler og om disse institusjonenes samarbeid med andre rettssubjekt (2002) fra Utdannings- og forskningsdepartementet videreutvikler synspunktet om at eksternt finansiert forskning som hovedregel skal være integrert i den ordinære virksomheten ved universiteter og høyskoler. De rene oppdragene (omsetning av forskningstjenester) skal alltid finansieres fullt ut av oppdragsgiver. Regelen om et minimumspåslag på 40 % av lønnskostnadene til full dekning av de indirekte kostnadene, ble strøket med begrunnelse om ulike forhold ved institusjonene.

4. Rundskriv F-20-07:

Reglement om statlige universiteter og høyskolars forpliktende samarbeid og erverv av aksjer (2007) fra Kunnskapsdepartementet slår for første gang fast at både budsjett og regnskap skal vise alle direkte og indirekte kostnader.

¹ En interessant observasjon er det kanskje at de fem settene av retningslinjer som her omtales, kommer fra et departement med fem ulike navn. Kjært barn har som kjent mange navn.

² Om skillet mellom variable og faste fellesutgifter kan følgende bemerkes: De variable fellesutgiftene gjelder typisk forbruk (kontorutstyr, rekvisita, telefon etc.) som i stor grad varierer med hver nye person som kommer inn i organisasjonen. Faste fellesutgifter påvirkes i mindre grad/sjeldnere av antall personer og gjelder infrastruktur som bygninger, inventar og vitenskapelig utstyr.

Eksternt finansiert forskningsvirksomhet har hatt et økende omfang. Det henger dels sammen med bevilgende myndigheters ønske om å styrke forskningsinnsatsen på særskilte områder spesielt, dels har det sammenheng med forskernes egne behov for større forskningsmessig armslag enn det institusjonenes ordinære budsjetter gir rom for³. De samlede FoU-utgiftene i universitets- og høyskolesektoren (UH-sektoren) er nær firedoblet fra 1979 til 2009. Ser vi imidlertid bare på den delen av FoU-utgiftene som er eksternt finansiert, snakker vi om en sju-dobling⁴.

Tabell 1 FoU-utgifter i UH-sektoren 1979 og 2009

	1979			2009			Endring		
	Grunn- budsjett	Eksternt finansiert	Totalt	Grunn- budsjett	Eksternt finansiert	Totalt	Grunn- budsjett	Eksternt finansiert	Totalt
UH-sektoren	2 442,2	598,2	3 040,4	7 242,3	4 082,1	11 324,4	197 %	582 %	272 %
UiO	838,1	199,6	1 037,8	1 971,8	1 220,8	3 192,6	135 %	512 %	208 %
Beløp i mill. kroner. 1979-tallene er prisjustert.									

Den eksternt finansierte forskningsvirksomheten har økt sin andel av de totale FoU-utgiftene fra 20 % i 1979 til 36 % i 2009 (for UiO er tallene 19 % i 1979 og 38 % i 2009). Om vi i den eksternt finansierte forskningsvirksomheten ser på forskningsrådsfinansierte prosjekter for seg, finner vi at veksten for denne delen er noe lavere enn det som gjelder for andre eksterne finansieringskilder. Forskjellen kan imidlertid neppe regnes som betydelig – forskningsrådsfinansierte prosjekter har økt med 531 %, øvrige eksternt finansierte prosjekter med 658 %.

Denne økende eksternt finansierte forskningsvirksomheten representerer både muligheter og utfordringer. De eksterne midlene har finansiert betydelige mengder forskning, ofte på samfunnsmessig prioriterte områder. Det er forskning som bare i begrenset grad ville kunne foregå uten de eksterne midlene. Utfordringen er knyttet til at dette dreier seg om bidragsforskning, dvs. at de eksterne finansieringskildene ikke fullfinansierer virksomheten. Institusjonene har gått inn med en uspesifisert andel egne ressurser. Det dreier seg både om variable felleskostnader og ikke minst om en betydelig utvidet forskningsmessig infrastruktur. Egenfinansieringen har satt press på andre deler av virksomheten, f.eks. den forskningen som ikke har god tilgang på eksterne midler samt utdanningsoppgavene.

Rapporten fra Handlingsromutvalget⁵ pekte på at ekstern finansiering utløser så høye andeler egenfinansiering at sektoren opplever eget handlingsrom betydelig redusert. I sin rapport uttalte utvalget: «Konsekvensene av å vinne i nasjonale konkurranser har selvsagt fordeler, men også den side at de interne ressursene skal matche de eksterne bidragsmidlene.» For å kunne arbeide på en transparent måte med disse problemstillingene må UH-sektoren synliggjøre *alle* kostnader tilknyttet prosjektene, direkte så vel som indirekte kostnader. På samme måte som Handlingsromutvalget viser Stortings-

³ Rektormøtet (det senere Universitetsrådet) mente i april 1973 at eksterne forskningsmidler kan «bli en kjærkommen og nødvendig tilvekst til alt for knappe forskningsbevilgninger.» Allerede den gang.

⁴ Kilde for 2009 er NIFUs indikatorrapport (tabell A.7.2) fratrukket helseforetakene. Når det gjelder tallene fra 1979, bygger vi på en intern rapport fra Universitetet i Oslo fra 1982 om «Innpassing av eksternt finansiert virksomhet ved Universitetet i Oslo» der man med departementets FoU-statistikk som kilde angir FoU-utgiftene i 1979 i UH-sektoren etter finansieringskilde og fagområde. Tallene er deretter oppjustert til 2009-nivå iht. utviklingen i konsumprisindeksen.

⁵ «Handlingsrom for kvalitet», februar 2010, en rapport fra ei arbeidsgruppe ledet av Marianne Harg (arbeidstakerorganisasjonen TEKNA) og med representanter fra hele UH-sektoren. Sekretariatsoppgavene ble ivarettet av Kunnskapsdepartementet.

melding nr. 30, Klima for forskning, til at sektoren fremholder høy grad av egenfinansiering i ekstern-finansierte prosjekter som viktig årsak til at grunnbudsjettene settes under press. Samtidig understreker forskningsmeldingen at krav om egenandel ved ekstern offentlig finansiering ofte representerer en bevisst tilnærming til finanseringen.

På denne bakgrunn ønsker vi å slå fast at kunnskap om kostnader om kostnader ved ulike aktiviteter er en nødvendig (men ikke tilstrekkelig) forutsetning for å kunne prioritere ressursbruk og få til et godt samspill mellom ordinært og eksternt finansiert virksomhet. Det gir større muligheter for å følge opp institusjonenes interne forskningsprioriteringer.

Finansieringsordningene er under omlegging:

- I EUs rammeprogrammer legges faktiske kostnader til grunn for beregningen av prosjektstøtte. EU dekker inntil 75 % av de samlede kostnadene til FoU. Institusjoner som ikke kan dokumentere kostnadene på en tilfredsstillende måte, risikerer dermed å få en lavere refusjonssats.
- Forskningsrådet svarer nå på signalene i Stortingsmeldingen og Handlingsromutvalgets rapport ved å signalisere en *intensjon om å gi en høyere kostnadsdekning enn i dag i bidragsfinansierte prosjekter der institusjoner i UH-sektor er kontraktspartner med Forskningsrådet*. Det er i gang et arbeid for å beskrive noen forutsetninger for at faktiske kostnader skal kunne legges til grunn ved Forskningsrådets tildelinger, samtidig som man drøfter de konsekvenser en slik omlegging *kan* ha for sektoren selv og konsekvenser omleggingen *bør* ha for Forskningsrådet⁶. Arbeidet har resultert i et notat datert 24. august 2011.

Å redegjøre for totale kostnader i forskningsprosjekter er noe

- vi MÅ – fordi reglene krever det
- vi BØR – for å prioritere mellom knappe ressurser
- vi kan TJENE på – fordi finansieringen ses i forhold til de kostnadene vi kan redegjøre for

Notatet knytter den framtidige finansieringen av bidragsprosjekter til at de totale kostnadene i forskningsprosjektene blir synliggjort. Det innebærer at det vitenskapelige personalets tidsbruk i prosjektene blir synliggjort (men uten timelisteføring), at all finansiering (herunder institusjonenes egenandeler) framkommer og at infrastruktur håndteres (indirekte kostnader eller «leiested»). En nasjonal beregningsmodell må anvendes av institusjonene i UH-sektoren, være tilpasset sektorens økonomisystemer og være transparent nok til å skape legitimitet.

Disse prinsippene har vært til behandling i Universitets- og høyskolerådets organer. På UHRs representantskapsmøte 15. november 2011 ble prinsippene akseptert, men man ønsket å avvente den konkrete utformingen av den nasjonale beregningsmodellen før et endelig vedtak gjøres.

Modellen foreligger nå og dokumenteres i rapporten som dette vedlegget er en del av.

⁶ Arbeidet foregår i ei gruppe utgått fra Forskningsutvalget under Universitets- og høyskolerådet (UHR) bestående av Bjørn Haugstad (forskningsdirektør UiO) og Knut Hove (tidl. rektor UMB), og med deltakere fra Forskningsrådet: Anders Hanneborg (divisjonsdirektør) og Asbjørn Mo (avdelingsdirektør).

UH-sektorens arbeid de seineste åra

Med grunnlag i rundskriv F-35-02 der regelen om 40 % påslag på lønnskostnadene for full dekning av indirekte kostnader ble strøket, ba universitetsrektorene i 2006 om at det ble igangsatt et arbeid for å definere og beregne indirekte kostnader for forskningsaktivitet ved universitetene. Alle de (daværende) sju universitetene hadde så langt hatt egne beregningsmetoder – dels forenklede, dels mangelfulle og i alle fall opplevde man at betalingen av de indirekte kostnadene hadde vært mangelfull.

Arbeidsgruppa⁷ rapport ble levert i mars 2007. Der formulerte man den såkalte PEDAT-modellen⁸ som skiller mellom faguavhengige og fagavhengige indirekte kostnader, gjeldende for både midlertidig prosjektpersonale og fast ansatte som deltar i gjennomføringen av prosjektene. Arbeidsgruppa diskuterte om det var mulig å etablere felles satser for alle universiteter. Selv om felles satser ville kunne føre til mer fokus på konkurranse på et faglig grunnlag (og ikke taktiske vurderinger knyttet til hvor det var billigst å gjennomføre prosjektet), kom man til at det totalt sett verken var mulig eller ønskelig med felles satser for indirekte kostnader. Ikke minst mente departementet selv i sitt rundskriv at «med de ulike forhold som gjelder for den eksternt finansierte virksomheten ved institusjonene vil det ikke være hensiktsmessig av departementet å fastsette bindende satser for dekningsbidrag (dvs. overhead, vår tilføyelse) for denne virksomheten.»

Man definerte deretter hvilke elementer som skulle inngå i beregningen av de indirekte kostnadene og hvor tallene skulle hentes fra – Database for høyere utdanning (DBH) og siste års institusjonsregnskap. De to elementene i indirekte kostnader ble beskrevet slik:

1. Arbeidsplasskostnad
Areal (kontor plass), IT, telefoni, bibliotek, sentral og lokal administrasjon samt kontorhold/PC
2. Teknisk infrastruktur
Bruk av eksisterende vitenskapelig utstyr, driftsmidler i eksperimentelle fagmiljøer, laboratoriearealer og teknisk støttepersonell

Rapporten i 2007 etablerte en modellforståelse der tidsbruk i vitenskapelige stillinger er kostnadsdriver for alle indirekte kostnader.

Arbeidsgruppa ga tall for arbeidsplasskostnaden per universitet, men overløt til hver enkelt institusjon å beregne kostnadene for teknisk infrastruktur selv. Man ønsket også et videre arbeid for at teknisk infrastruktur ble håndtert som *direkte kostnad*, et omfattende arbeid som ville innebære at det ble etablert et prissystem for bruk av teknisk infrastruktur.

Rapporten ble bare i begrenset grad styrende for lokal praksis ved universitetene⁹.

⁷ Leder for arbeidsgruppa var Dag Tveit Bråthen, Universitetet i Oslo.

⁸ Opprinnelig i rapporten døpt PE-DIT, men seinere omdøpt til PEDAT. 'P' og 'E' gjelder de to gruppene ansatte (prosjektansatte og eksisterende/fast ansatte), mens 'D', 'A' og 'T' gjelder kostnadstyper (direkte kostnader og indirekte kostnader som består av (i) kostnader for en personlig arbeidsplass og (ii) kostnader knyttet til teknisk infrastruktur.

⁹ Tankemåten er implementert ved universitetene i Oslo og Tromsø.

Fra «additional cost» til «full cost»:

- Additional cost innebærer full finansiering av prosjektets tilleggskostnader (først og fremst særskilte, midlertidige prosjektansatte) påplussset en standardsats til (delvis) dekning av indirekte kostnader
- Full cost innebærer å redegjøre konkret for alle typer prosjekt-kostnader – direkte og indirekte – og så følger finansieringen som en andel av disse totale kostnadene

Med lanseringen av et helt nytt finansieringsprinsipp i EUs 7. rammeprogram tok Norges forskningsråd initiativet til et oppfølgingsarbeid. Overgangen fra «additional cost» til «full cost» innebærer jo nettopp at de indirekte kostnadene må beregnes og redegjøres for, og det var derfor et behov for å ta opp igjen arbeidet med sikte på en tilpasning til EUs nye regler.

Høsten 2008 ble det derfor nedsatt ei arbeidsgruppe¹⁰ bestående av representanter for alle de (daværende) sju universiteter. Rapporten ble lagt fram i april 2010. Rapporten videreførte den såkalte PEDAT-modellen fra 2007-rapporten, men gjorde tre viktige endringer i tillegg til å legge fram konkrete tall for indirekte kostnader som gjennomsnitt for hvert universitet:

1. I stedet for å definere inn hvilke elementer som inngår i de indirekte kostnadene, valgte man å definere indirekte kostnader som differansen mellom totale kostnader og direkte prosjekt-kostnader. Det utvidet grunnlaget for de indirekte kostnadene.
2. Man skilte mellom indirekte kostnader til kjerneaktivitetene forskning og utdanning¹¹. Man la et brukerperspektiv til grunn ved at studentenes bruk av ressurser alltid dreide seg om utdanning, mens ansattes bruk av ressurser ble fordelt mellom forskning og utdanning ved å ta hensyn til (a) arbeidstidas fordeling mellom de to hovedoppgavene og (b) omfanget av eksternt finansiert aktivitet.
3. Universitetenes organisatoriske inndeling legges til grunn ved beregningen av de indirekte kostnadene. Det innebar bl.a. at fellestjenester ble sentralt nivå ble ansett å være like for alle vitenskapelige ansatte, mens lokale indirekte kostnader bare gjelder vitenskapelig ansatte ved den aktuelle enheten. På denne måten varierer de indirekte kostnadene mellom ulike typer fagmiljøer.

Heller ikke denne 2010-rapporten er formelt behandlet i noe besluttende organ i UH-sektoren.

¹⁰ Arbeidsgruppas leder var Per Heitmann, Universitetet i Oslo.

¹¹ Den tredje hovedoppgaven – formidling – ble forutsatt å være dekket innenfor disse to.

Europeisk trend

Fokuset på totale prosjektkostnader er en europeisk trend:

- EU har gjennom et nytt finansieringsprinsipp i 7. rammeprogram gått over til å finansiere prosjektene med en andel (75 %) av totale kostnader.
- European University Association (EUA)¹² er en samarbeidsorganisasjon for europeiske universiteter og publiserte i 2008 rapporten *Financially sustainable universities, towards full costing in European universities* der man peker på betydningen av fullstendighet i redegjørelsen for kostnadene som et strategisk verktøy. Dette er fulgt opp med seminarer og workshops for å påskynde utviklingen mot et totalkostnadsperspektiv.
- Storbritannia og Nederland er kanskje de to europeiske landene som har kommet lengst når det gjelder å etablere modeller for totale kostnader i prosjektsammenheng. Den engelske modellen *TRAC*¹³ ble innført allerede i 2000. Universitetet i Amsterdam har fått godkjent sin modell for kostnadsredegjørelse i EUs organer.
- Også Sverige har en nasjonal modell for å redegjøre for totale kostnader i forskningsprosjekter – den såkalte *SUHF-modellen*. Vi viser i denne sammenheng til følgende nettsted der en gjennomgang av modellen fra januar 2011 kan lastes ned:
<http://www.suhf.se/web/fullkostnad.aspx>
- Helt i slutten av november 2011 har EU lansert nye finansieringsprinsipper ifm. neste rammeprogram for forskning, «Horizon 2020». Så langt har man landet på et prinsipp om full kostnadsdekning av alle direkte kostnader, og et standard påslag på 20 % på de direkte kostnadene til dekning av (noen av) de indirekte kostnadene. EUA har tydelig tilkjennegitt sin misnøye med dette. Hva som blir det endelige resultatet, gjenstår å se.

¹² Har passert 800 medlemsinstitusjoner.

¹³ TRAC er et akronym for Transparent approach to costing.

Allokering av tid

Tidsbruk i vitenskapelige stillinger er kostnadsdriver for indirekte kostnader. Spørsmålet om tid er et spørsmål med to innfallsvinkler: Hvor stort er et årsverk og hvordan får man registrert tidsbruken i prosjektene uten at det skjer på grunnlag av detaljert timelisteføring?

Hvor stort er et årsverk?

Mange framgangsrrike forskere legger ned et betydelig antall timer ut over normal arbeidstid. Vi legger til grunn at UH-sektoren ikke ønsker detaljert timelisteføring og kan derfor ikke legge til grunn et annet timetall enn det som følger av arbeidslivets normalbestemmelser. Når vi så skal finne kostnader for deler av et årsverk, finner vi det på denne bakgrunn mest hensiktsmessig å operere med andeler av et årsverk snarere enn timetall. Indirekte kostnader angis i vår modellbygging også som en årsverkkostnad. Det gir en parallellitet i betrakningsmåtene.

I noen sammenhenger kan det likevel være aktuelt å operere med et timetall. Igjen må utgangspunktet være et normalårsverk. For øvrig bygger vi her på en forståelse som har utspring i EUs regler¹ der formålet er å komme fram til et antall 'produktive timer'. Dette er et konsept som er forskjellig både fra (i) spørsmålet om den enkeltes arbeidsplikt og -rettigheter og (ii) spørsmålet om fakturerbare timer. I vår sammenheng innebærer konseptet 'produktive timer' å finne fram til et årstimetall som kan brukes i nevneren når en faktisk/aktuell timesats skal beregnes.

Produktive timer er et nasjonalt gjennomsnitt som regnes ut slik:

Total days in a year	365
Weekends	-104
Annual holidays	-26
Statutory holidays	-9
Illness/others	-9
Workable days in a year	217
Hours pr. day	7,5
Productive hours	1 628

Vedr. "Annual holidays":

Ansatte under 60 år har 25 feriedager i året og de som har fylt 60 år har 30. Et veid gjennomsnitt vedr. andelen ansatte over/under 60 år gir 26 feriedager.

Vedr. "Statutory holidays":

Helligdager/fridager er det 10 av i Norge, men sammenfall med helg noen ganger gjør at tallet reelt sett er lavere. Vi anslår 9 som et gjennomsnitt over flere år.

Vedr. "Illness/others":

EU aksepterer maksimalt 15 dager her. Vi legger til grunn et sykefravær her på ca. 4,0 %. Administrasjon / uproduktiv tid hensyntas nedenfor (innenfor øvrig tid).

Inkludert i dette årsverket for vitenskapelig personell er (a) tid til administrasjon etc., (b) tid til forskning og (c) tid til undervisning². Hver institusjon må selv fordele tida mellom aktivitetene basert på avtaler/praksis som eksisterer enten på gruppe- eller individuelt nivå. Tid til forskning og undervisning varierer mellom stillingsgrupper (i noen institusjoner også individuelt) og mellom institusjoner. I redegjørelsen for konkrete forskningsprosjekter må hver institusjon bruke egne tall for hvordan arbeidstida er fordelt. I mange institusjoner vil f.eks. følgende fordeling gjelde:

- Basert på den gamle særavtalen (som ikke lenger gjelder), settes tid til administrasjon etc. til 6 % av det produktive timetallet, dvs. 98.
- Tid til forskning vil for noen stillingsgrupper i noen institusjoner settes til halvparten av den gjenværende tida, dvs. 765.

¹ Se ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/fp7/docs/financialguide_en.pdf

² Den tredje hovedoppgaven – formidling – er inkludert i disse to (forskning og undervisning).

- c) Tid til undervisning for disse ansatte blir da også 765.
- d) Summen av disse timene (98 + 765 + 765, jf. punktene a/b/c) blir da 1 628.

I noen prosjekter etterspørres månedsverk. Siden ferie mv. er fratrukket i begrepet «produktive timer», kan de 1 628 timene sies å representere 10,75 månedsverk.

Hvordan redegjøre for tidsbruk?

EU krever at tidsbruk i EU-finansierte prosjekter registreres. EU ønsker også – av kontrollhensyn – at all tidsbruk er dokumentert. Når Norges forskningsråd nå vurderer større grad av fullfinansiering i prosjektene de finansierer, er utgangspunktet det samme som EUs: Tidsbruken må dokumenteres.

Vårt utgangspunkt er at vitenskapelig ansatte i UH-sektoren bare unntaksvis registrerer sin totale tidsbruk. Motstanden mot timelisteføring er betydelig, og vi legger til grunn at registrering av tidsbruk skal skje med et minimum av innsats fra den enkelte ansatte.

- Midlertidig ansatte på ett konkret prosjekt
Vi forutsetter her at all tilgjengelig tid brukes på prosjektet. Der finansøren krever timelister, må midlertidig tilsatte føre slike. For andre finansører antar vi at regnskapsførte lønnskostnader er tilstrekkelig. Arbeidskontrakten dokumenterer avtalt innsats.
- Fast ansatte som deltar i gjennomføringen av eksternt finansierte forskningsprosjekter
Vårt hovedgrep for disse er at det redegjøres for tidsbruk på konkrete prosjekter – og bare det. Dersom det kreves timelister, må de leveres. For andre finansører antar vi at det er nok å dokumentere andel av total tid brukt på det/de konkrete prosjektet/prosjektene og at dette skjer månedlig.
Vi dokumenterer øvrig tidsbruk gjennom de personalpolitiske retningslinjer (på institusjonsnivå) som handler om fordeling av arbeidstida mellom administrasjon, forskning og undervisning. Den forskningstida som ikke brukes i gjennomføringen av eksternt finansierte prosjekter, brukes på egen forskning finansiert av grunnbevilgningen. Denne tida skal det ikke redegjøres spesielt for.
- Regnskapsføring av tidsbruk
For prosjektansatte (ofte midlertidig ansatte) registreres lønnskostnaden direkte mot riktig sted og prosjekt. Fast ansattes tidsbruk i et konkret prosjekt må posteres på prosjektet gjennom et internt bilag på grunnlag av timelister eller fastsatt andel av et årsverk (avhengig av finansieringskildens krav). Slike bilag underskrives og registreres i henhold til ordinære rutiner for regnskapsføring.

Modellsnekring

Hovedpunktene som skal løses i modellutformingen, er:

1. Etablere netto kostnader. Areal kostnader vies særskilt oppmerksomhet.
2. Hente årsverk- og studentdata fra Database for høyere utdanning (DBH).
3. Skille ut direkte kostnader, herunder leiestedskostnader.
4. Resterende kostnader er indirekte, og det skal beregnes satser per årsverk:
 - a. En andel av indirekte kostnader skilles ut i form av en generell arbeidsplasskostnad.
 - b. Øvrige indirekte kostnader skal henføres til kjerneaktivitetene forskning, utdanning og museer.

Vi legger generelt til grunn et *vesentlighetsprinsipp* (bare detaljer som virkelig betyr noe, tas med) og et *forsiktighetsprinsipp* (vi skal ikke overdrive kostnadene).

Innledende betraktninger

Organiseringen av dette notatet følger organiseringen av regnearkmodellen, dvs. rekkefølgen av de enkelte arkfaner¹. Underveis i teksten – på de relevante stedene – gir vi navn på de enkelte arkfanene i tekstbokser med gul bunnfarge. Det er ellers en god idé å arbeide med denne teksten samtidig som man har regnearkmodellen foran seg. I tillegg utdypes vi hvilken dokumentasjon som ligger til grunn for de inputdata vi bruker i modellbyggingen. Dette beskrives i tekstbokser med lyseblå bunnfarge.

Navn på arkfane

Dokumentasjon

I hele regnearkmodellen er celler som krever inputdata markert med lyseblå bunnfarge. Modellen bygger ellers på at beløp oppgis i kroner². Det er en fordel å arbeide med modellen i samme rekkefølge som de enkelte arkfanene, ref. også oversikten bakerst i dette vedlegget.

Manglende inputdata vil kunne gi feilmeldinger i Excel – i arkfaner som gjør bruk av inputdataene. Feilmeldingene forsvinner når nødvendige data er lagt inn. Det er ellers **svært viktig at man ikke sletter rader/kolonner** – bruk heller funksjonen for å skjule rader/kolonner.

UH-sektoren er heterogen med institusjoner av svært forskjellig størrelse og ulike faglige tradisjoner. Regnearkmodellen er generell og tilpasset disse ulikhetene så langt det har vært mulig.

Et sentralt skille mellom aktiviteter, som også gjenspeiles i regnskapet, går mellom bevilgningsfinansiert virksomhet (BFV) og bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA). I vår terminologi vil forskningsrådsfinansierte prosjekter være inkludert i BOA. Akronymene BFV/BOA brukes mange steder.

¹ Hele arbeidsboka omtales i teksten her som (regneark-)modell, mens det enkelte regneark benevnes arkfane.

² Altså *ikke* i 1000 kroner.

Netto kostnader

Regnskapsdata registreres på fakultetsnivå (og for eventuelle andre enheter som er plassert på samme organisatoriske nivå).

«Input Regnskap Bto til Nto»

Datakilde er institusjonenes artsfordelte internregnskap fordelt på kostnadssteder

1. Brutto registrering (alle transaksjoner)

Alle transaksjoner i bevilgningsfinansiert virksomhet³ (BFV) i artsklassene 3 – 9 registreres på fakultetsnivå i kolonnene E-K i arkfanen.

Artsklasse 9 omfatter interne transaksjoner. Noen institusjoner har løst dette gjennom et 'motpartsegment' og fører ikke transaksjoner i klasse 9 overhodet. Da må man altså vha. 'motpart' inkludere de interne transaksjonene i regnskapsdataene.

Med 'fakultetsnivå' menes også museer og andre enheter som ligger på samme nivå i organisasjonshierarkiet. Fagavdelinger i sentraladministrasjonen må spesifiseres (åtte første linjer) i den rekkefølge malen legger opp til.

2. Netto kostnader

Noen kostnader er det ikke relevant å inkludere: Det gjelder overhead, finansielle posteringer (artsklasse 8) og årsoppgjørdisposisjoner. Egenandeler i BOA tas ikke med. Utbetalinger ifm. investeringer regnes ikke som kostnad (avskrivninger brukes – se egen tekstboks nedenfor) og inkluderes heller ikke.

Kostnadene skal i tillegg reduseres på grunnlag av mottatte kostnadsrefusjoner og andre inntekter i artsklasse 3. Bevilgninger og BOA-inntekter skal naturligvis ikke redusere kostnadene. Heller ikke overheadinntekter tas med. I hovedtrekk innebærer dette at artsgruppene 34, 35 og 39 ikke tas med i etableringen av netto kostnader. Andre inntekter i klasse 3 skal redusere kostnadene.

Kolonnene N-T i arkfanen benyttes til disse transaksjonene.

Institusjonene i UH-sektoren anvender kontostrengen på ulikt vis. Det viste seg derfor vanskelig for arbeidsgruppa å dokumentere helt eksakt hvilke konti som skal være med i etableringen av kostnadsdata. Hver institusjon må dokumentere dette selv – på grunnlag av omtalen ovenfor. Vurderingen av kostnader som ikke tas med, og inntekter som reduserer kostnadene, må alltid vurderes nøye.

³ Det er også mulig i regnearkmodellen å registrere netto kostnader i BOA. Slik registrering skjer eventuelt på samme grunnlag som netto kostnader i BFV. Dette er ikke påkrevet av modellmessige hensyn, men bedrer oversikten og gir kontrollmuligheter.

3. Totale, netto kostnader i bevilgningsfinansiert virksomhet

Arkfanen «Input Regnskap Bto til Nto» er deretter ferdig utfylt med netto kostnader i BFV i kolonne W i arkfanen.

Nærmere om avskrivninger

I modellen for beregning av indirekte kostnader bruker vi avskrivninger – og ikke utbetalinger ifm. investeringer. Avskrivninger brukes i institusjonenes offisielle regnskap og det er derfor naturlig å legge avskrivninger til grunn ved beregning av indirekte kostnader. Det er minst to praktiske utfordringer knyttet til bruk av avskrivninger av utstyr i beregning av indirekte kostnader.

1. Noen institusjoner fører alle avskrivninger sentralt

Dette medfører at når avskrivningene brukes, vil alle kostnadene for utstyr som aktiveres i utgangspunktet bli liggende på sentrale indirekte kostnader. Disse institusjonene har to alternativer:

- a. Ikke føre avskrivningene ut på enheter. Dette medfører at alle avskrivningene inkluderes i de sentrale indirekte kostnadene. Det innebærer videre at avskrivningene fordeles likt på vitenskapelig ansatte ved institusjonen. En slik fordeling medfører at kostnadsforskjellen mellom enheter som trenger mye og dyrt utstyr og enheter som trenger lite, ikke vises i de leiestedskostnadene. Løsningen kan likevel være akseptabel for noen institusjoner.
- b. Føre avskrivningene på enheter i beregningen av indirekte kostnader. Hver institusjon må selv finne sin måte å gjøre dette på – enten dette skjer gjennom informasjon fra anleggsregisteret eller på andre måter.

2. De færreste institusjoner fører avskrivninger på bidrags- og oppdragsprosjekter

Dette medfører at kostnaden for utstyret kan bli kostnadsført både som en direkte kostnad på prosjektet og som en del av de indirekte kostnadene gjennom avskrivninger i BFV (og med korresponderende inntektsføring i BFV som hindrer dobbeltføring av kostnader). I tillegg til denne generelle problemstillingen kommer det forhold at utstyr kan ha lengre levetid enn prosjektet. Det krever også spesiell oppmerksomhet. Arbeidsgruppas tilnærming med fokus på netto kostnader innebærer at vi i modellbyggingen ikke risikerer dobbeltføring av kostnader – så lenge man ved hver enkelt institusjon husker på å inkludere inntektsføringen i BFV vedr. utstyr kjøpt på BOA-midler når man etablerer netto kostnader.

For institusjoner som både fører avskrivninger lokalt på den enkelte enhet og på alle bidrags- og oppdragsprosjekter, brukes de regnskapsførte avskrivningskostnadene uten ytterligere tilpasninger.

DBH-data

DBH-data er nødvendige av to grunner: For det første trenger vi årsverkdata ifm. kostnadsbærerperspektivet for de indirekte kostnadene, og for det andre trenger vi årsverk- og studentdata ifm. henføringen av noen av de indirekte kostnadene til ulike kjerneaktiviteter.

«Input DBH».

DBH-tabell nr. 7 under "Tilsatte" gir årsverk for time- og hjelpelærere. Årsverk i andre stillinger finnes i tabell nr. 6 under "Tilsatte". Valgfelt for finansiering i samme tabell. Studenttall defineres som avlagte studiepoeng (60-poengenheter) og hentes fra tabell nr. 21 under "Studentdata". Data hentes summert for alle typer finansiering og for kategorien "Studenter".

1. Årsverk i BFV

Alle årsverk (tabell 6 under "Tilsette") gis i kolonne E, alle vitenskapelige årsverk⁴ i kolonne F og tekniske støttestillinger⁵ i kolonne G. Kolonne I inneholder time- og hjelpeleærerårsverk.

2. Årsverk i BOA

I kolonnene K-O gis tilsvarende data som ovenfor, men bare de med ekstern finansiering.

I celle L7 gis tall (kan være et anslag) for hvor stor del av BOA-virksomheten som gjelder forskning

3. Spesifikasjon av vitenskapelige årsverk (BFV)

I kolonnene T-X oppgis tall for bestemte stillingskategorier innenfor vitenskapelige årsverk. På kategorinivå (lektor, professor, osv.) kan man angi andel av tid til forskning. Dette brukes for å kunne beregne forskningsprosent som grunnlag for å kunne henføre deler av de indirekte kostnadene til ulike kjerneaktiviteter⁶.

På rad 5 i kolonnene T – Y angis de andeler av årsverk i respektive stillingskategorier som er dedikert til forskning. Forskningsårsverkene i BFV framkommer i kolonne Z.

4. Studenttall

Studenttallene (dvs. studiepoengenheter) gis i kolonne AI.

I kolonne AJ bestemmes antallet studenter for hver ansatt. Hensikten med disse dataene er tilsvarende som i punkt 3 ovenfor: Når noen av de indirekte kostnadene skal henføres til ulike kjerneaktiviteter, trenger vi data som angir hvor mye bruk studentene gjør av bestemte tjenester. Studenttallene i kolonne AI og vektingen i kolonne AJ er grunnlaget for å kunne bestemme dette. Studentenes bruk av en tjeneste regnes for øvrig alltid til kjerneaktiviteten utdanning.

Vektingen av studenter ift. ansatte bestemmes av hver enkelt institusjon, men arbeidsgruppas anbefalinger framkommer i arkfanen.

I arkfanen "Input DBH" gjøres det også noen beregninger:

- Frikjøpskostnader i arkfanen «Input avledet IK» gjøres om til årsverk i kolonne AB.
- Kolonnene AB – AF gjør beregninger mht. forskningsprosent for vitenskapelig ansatte.
- Kolonne AM inkluderer studentene i beregningene og gir andelen forskning av indirekte kostnader som ikke på annet vis henføres direkte til en av kjerneaktivitetene.

⁴ Med vitenskapelige årsverk menes årsverk i *stillingsgruppen* kalt "undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger" (UFF).

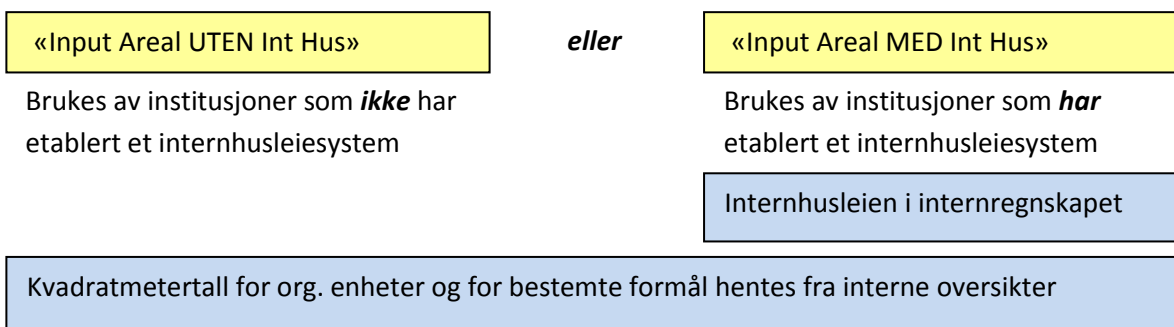
⁵ Tekniske støttestillinger er "ingeniører" og "tekniske stillinger for undervisning, forskning og formidling", dvs. to av tre undergrupper ifm. stillingskategorien «Støttestillinger for undervisning, forskning og formidling».

⁶ Se arkfanen "Input IK fordelt Forskn og Utdan".

Arealkostnader

Arealkostnader utgjør en stor andel av de samlede kostnadene – både når det gjelder leiested og indirekte kostnader. Arbeidsgruppa anbefaler derfor at arealkostnadene identifiseres særskilt og henføres (i) til organisatoriske enheter (dersom det ikke allerede er gjort i internregnskapet) og (ii) til kjerneaktivitetene forskning, utdanning og museer. Uten en henføring av arealkostnadene på organisatoriske enheter vil de bli fordelt likt på alle vitenskapelig ansatte ved institusjonen. Da framstår de indirekte kostnadene likere mellom ulike fagområder enn det egentlig er grunnlag for. Ved mange institusjoner vil også betydelige arealer være øremerket én kjerneaktivitet, spesielt gjelder dette undervisningsarealer. Fordelingen av indirekte kostnader mellom kjerneaktivitetene påvirkes i relativt stor grad av hvordan arealene er fordelt mellom kjerneaktivitetene.

Regnearkmodellen gjør her bruk av to arkfaner – den enkelte institusjon skal bare bruke den ene. NB! Ikke slett den arkfanen som ikke brukes – det vil gi feil vedr. formelbruken i regnearkmodellen.

Institusjoner som ikke har etablert et internhusleiesystem

- De av driftsavdelingens kostnader (Input Regnskap Bto til Nto, celle W35) som skal fordeles som internhusleie, angis i celle C3.
- Arealdata i kvm. angis i rad 6 per romgruppe: arbeidsplass (kontorer, møterom mm), utdanning (auditorier, grupperom mm), forskning & utdanning (laboratorier mm), bibliotek og annet (fellesarealer og alle øvrige arealer)
- For arealgruppe «forskning & utdanning» er det i celle H5 lagt til rette for at kostnadene per m² kan være større enn øvrige arealer, angis med mer enn 100% (eks. UiO 155%)
- Arbeidsplass (kolonne E) fordeles etter ansatte fratrukket driftsavdelingen, Utdanning (kolonne F) fordeles etter studenter, samt Forskning & utdanning (kolonnene G og H) etter vitenskapelig ansatte på fakultetene.
- I kolonnene M-R regnes så ut kostnadene for areal iht. ulike formål og per organisasjonsenhet

Institusjoner som har etablert et internhusleiesystem

- Bokført internhusleie gis i kolonne E.
- Dersom Driftsavdelingen (dvs. den avdelingen som håndterer arealene) har en andel av arealkostnadene, fordeles disse på øvrige enheter i kolonne F.
- Kvadratmetertall fordelt på formål. Kolonne K inneholder tall for laboratorier o.l. Disse vil ofte prises høyere enn andre typer arealer. En slik høyere vekting kan gis i celle L5.
- I kolonnene Q – U regnes så ut kostnadene for areal iht. ulike formål og per organisasjonsenhet. Det er ikke relevant for sentraladministrasjonen.

Spesifikasjon av direkte kostnader, herunder leiested

Ikke alle netto kostnader (i BFV) inngår i de indirekte kostnadene. TDI-modellen etablerer også et leiestedsbegrep som må identifiseres.

«Input avledet IK».

Datakilde er institusjonenes artsfordelte internregnskap fordelt på kostnadssteder. Lønn i vitenskapelige stillinger hentes evt. fra forsystemer (lønn). Irrelevante kostnader og andre fradrag dokumenteres særskilt i regnearket.

Netto kostnader fra tidligere arkfaner hentes inn i kolonne E her.

1. Direkte kostnader som ikke er leiested

I kolonnene F – K spesifiseres disse kostnadene.

- Først og fremst er dette lønnskostnad i vitenskapelige stillinger (i BFV), inkl. time- og hjelpelærere samt sensur. Frikjøp mellom BFV og BOA synliggjøres spesielt⁷. Frikjøp gjelder vitenskapelig ansatte som ordinært lønnes over grunnbevilgningen, men som i enkelte tilfeller lønnes av eksterne forskningsbidrag for sitt arbeid inn i prosjektgjennomføringen.
- Spesifikke undervisnings- og FoU-tjenester inngår også i de direkte kostnadene. Kostnadene finnes vha. spesifikke artskonti i regnskapet.
- Direkte kostnader inneholder også en beregnet størrelse – brukernære driftsmidler (BND) – for å etablere parallellitet med tilsvarende kostnader i BOA (som jo heller ikke inngår i de indirekte kostnadene). Beregningen bygger på en sats – som settes av hver enkelt institusjon i celle K9 – samt vitenskapelige årsverk mv. som hentes fra arkfanen «Input DBH». Gjennomsnittslønn for vitenskapelige stillinger angis i celle K7 og er nødvendig for beregningen av BND.

2. Leiestedskostnader

Leiestedskostnadene spesifiseres i kolonnene L – P i arkfanen.

- I leiestedsbegrepet inngår også undervisningsarealer. Disse kostnadene (kolonne L) hentes fra den av arkfanene som behandler arealkostnadene.
- Øvrige leiestedskostnader gjelder forskning⁸. Kostnader for lab.arealer o.l. (kol. M) hentes fra den av arkfanene som behandler arealkostnadene.
- Lønnskostnaden for teknisk støtte (kol. N) beregnes vha. gjennomsnittssats for lønnskostnad i slike stillinger – gitt i celle N7 – og årsverk i slike stillinger hentet fra arkfanen «Input DBH».
- I kolonnene O og P spesifiseres hhv. vitenskapelig utstyr mv. og driftsmidler til lab.virksomheten. Kostnadene til vitenskapelig utstyr mv. dreier seg om avskrivninger og gjelder maskiner og fartøy i tillegg til vitenskapelig utstyr. I driftsmidler inngår artsgruppene 64 og 65.

Beskrivelsen ovenfor bygger på at leiesteder *ikke* er etablert som organisatoriske enheter.

⁷ Frikjøpet anvendes også i beregningen av forskningsprosenter i arkfanen «Input DBH».

⁸ Det foregår i varierende grad også undervisningsaktivitet på laboratoriene. Det må bli et tema når man skal prise leiestedstjenestene, og vi behandler det derfor ikke videre her.

Etter hvert som det skjer, vil kostnadene hentes som en kombinasjon av kostnader ved leiestedsenheten(e) og som beskrevet for andre leiesteder.

3. **Summering**

I kolonne S summeres alle direkte kostnader.

Etablering av indirekte kostnader

Etter å ha spesifisert de direkte kostnadene i arkfanen «Input avledet IK», gjenstår noen mindre hensyn før samlede indirekte kostnader er beregnet som differansen netto kostnader og direkte kostnader og det som følger nedenfor.

1. **Evt. reduksjon for avskrivninger**

I tekstboksen vedr. avskrivninger tidligere i dette notatet peker vi på den uheldige muligheten for at utstyr både kan være kjøpt i sin helhet finansiert av eksterne prosjektmidler samtidig som utstyret overføres til BFV og avskrives der. Kolonnene U – W i arkfanen gir en mulighet for skjønnsmessig å redusere avskrivningene dersom det er fare for dobbeltføring av kostnader og data ikke kan finnes på andre, mer robuste måter. Det vil uansett bare dreie seg om små beløp. Ved å føre inn beløp her, dukker det opp en blå bunnfarge i kolonne V som indikerer behovet for å dokumentere årsaken til og grunnlaget for beløpet.

2. **Irrelevante aktiviteter**

Universiteter og høyskoler vil noen ganger huse aktiviteter som det ikke er naturlig å la inngå i de indirekte kostnadene. Dette dreier seg folkebibliotekandelen av bibliotekkostnadene samt kostnader til enheter som ikke er en del av universitetet/høyskolen. Disse kostnadene spesifiseres i kolonne Y. Også her skal alle fratrukk ledesages av en beskrivende tekst (kol. Z).

3. **Indirekte kostnader**

Resultatet av disse operasjonene er samlede indirekte kostnader i kolonne AA.

Indirekte kostnader fordeles på en generell arbeidsplassats og på kjerneaktiviteter – og til slutt per årsverk

Når vi i TDI-modellen snakker om reelle indirekte kostnader, innebærer det at de samlede indirekte kostnadene som vi utledet foran, i tillegg til å kunne dokumenteres i hele sin bredde også skal henføres på ulike formål. Med 'formål' mener vi dels en generell arbeidsplassats, dels kjerneaktivitetene forskning, utdanning og museer⁹.

«Input IK fordelt Forskn og Utdan»

Totale indirekte kostnader er hentet fra arkfanen «Input avledet IK» og synliggjøres i kolonne E her.

⁹ Vi viser til hovednotatet for en mer utfyllende beskrivelse.

1. Etablering av arbeidsplassats

Dette skjer i kol. G.

- a. Vi finner den andelen av arealkostnadene for kontor (hentet fra den av arkfanene som gjelder arealkostnader) som gjelder samtlige ansatte i BOA og vitenskapelig og teknisk ansatte i BFV.
- b. Vi spesifiserer også kostnader for IT/telefoni og fellesadministrasjon vedr. personal og økonomi.
- c. Disse kostnadene divideres så på summen av samtlige ansatte i BOA og vitenskapelig og teknisk ansatte i BFV. Regnestykkene er oppsummert nederst i kolonne G (radene 46 – 50).

2. Kostnader som per definisjon enten dreier seg om forskning *eller* utdanning *eller* museer

I kolonnene I – L spesifiseres slike kostnader. Det dreier seg bl.a. om den sentral studie- og forskningsadministrasjonen som henføres til hhv. utdanning og forskning. Også andre kostnader kan etter en konkret vurdering henføres til en spesiell kjerneaktivitet og må i så fall dokumenteres særskilt.

For de institusjoner som har museer, må det gjøres en særskilt vurdering av de indirekte kostnadene. Deler av disse henføres til forskning (kol. I) og de resterende til «annet» (kol. K)

3. Fordeling av resterende indirekte kostnader på forskning og utdanning

I kolonnene N – P skjer dette ved å ta hensyn til bruken av tjenester fordelt mellom studenter og vitenskapelig ansatte gjennom tall for antall studenter per ansatt og beregnet forskningsprosent, jf. arkfanen «Input DBH».

4. Sum indirekte kostnader for hhv. forskning, utdanning og museer

framkommer deretter i kolonnene R – U som en sum av kostnader som er (i) direkte henført til kjerneaktiviteter og (ii) beregnet henført til samme.

5. Indirekte kostnader for kjerneaktiviteter fordeles på vitenskapelige årsverk

De indirekte kostnadene henført til sine kjerneaktiviteter (punktene 2 – 4) ovenfor skal fordeles på vitenskapelige årsverk iht. forskningsprosent, jf. arkfanen «Input DBH»¹⁰. Dette skjer fra kolonne W og utover i arkfanen. Her skjer det ingen form for input.

6. Kontrollregning

På radene 46 – 54 i kolonnene X – AB er det tatt inn et kontrollregnestykke hvor satser multipliseres med tilhørende årsverk og sammenliknes med totale indirekte kostnader. Når differansen i celle AB54 = 0, er det en indikasjon på at input og beregninger er gjort riktig.

¹⁰ Dette gjelder bare for kjerneaktivitetene forskning og utdanning. Museumsdelen av de indirekte kostnadene er bare synliggjort i arbeidsgruppas modell uten at det er etablert noen kostnadsbærer for disse indirekte kostnadene.

Figurer og hovedtall

Til slutt i regnearkmodellen finner man to arkfaner som har preg av å være en oppsummering.

«Figurer <INSTITUSJONSNAVN> <ÅRSTALL>»

«Hovedtall»

Antall rader i den første av disse arkfanene må tilpasses egen organisasjonsstruktur. Med dette unntaket skjer det ingen input i disse to arkfanene: Tallene hentes fra andre steder i regnearkmodellen.

Oversikt over regnearkmodellen

Regnearkmodellen inneholder følgende 8 arkfaner med tilhørende hovedoppgaver:

1 Input Regnskap Bto til Nto	Alle transaksjoner klasse 3-9 MINUS irrelevante kostnader PLUSS relevante inntekter og kostnadsrefusjoner ER LIK netto kostnader
2 Input DBH	Tall for årsverk i ulike stillingskategorier og studenttall (studiepoengenheter)
3 Input Areal UTEN Int Hus	Arealkostnader for institusjoner uten en internhusleieordning
4 Input Areal MED Int Hus	Arealkostnader for institusjoner med en internhusleieordning
5 Input avledet IK	Netto kostnader REDUSERES med direkte kostnader – herunder spesifiseres særskilte leiestedskostnader – og slik framkommer samlede indirekte kostnader
6 Input IK fordelt Forskn og Utdan	Indirekte kostnader deles opp i kostnader for en arbeidsplass og kostnader vedr. ulike kjernaktiviteter – for begge deler gjelder at det beregnes satser per årsverk
7 Figurer <INST.NAVN> <ÅRSTALL>	Noen hovedtall for indirekte kostnader og figurer for samme
8 Hovedtall	Noen hovedtall som gjelder hele virksomheten

Støtte for utfyllingen

I tillegg til denne beskrivelsen, vil det å se på utfyllingen av regnearkene fra HiG/NTNU/UiA/UiB/UiO kunne gi verdifulle tips til arbeidet.

Hovedtall

Alle beløp i 1000 kroner.

		HiG	NTNU	UiA	UiB	UiO
	Netto kostnader (BFV)	203 359	3 442 382	809 050	2 562 058	4 639 359
DK	Direkte kostnader	139 150	1 867 250	469 493	1 418 746	2 563 033
	- herav vit.lønn/BND/mv.	108 185	1 362 841	353 746	1 043 322	1 620 240
	- herav leiestedskostnad	30 965	504 409	115 747	375 424	942 793
	- herav leiested FoU	15 453	403 011	46 520	310 418	687 927
Irr	Irrel. kostnader / andre fradrag	-	-	3 283	12 906	96 415
IK	Indirekte kostnader	64 209	1 575 132	336 274	1 130 406	1 979 910
	IK/arbeidsplass, kostnad	20 033	239 526	83 865	244 393	563 887
	IK/arbeidsplass, sats per årsv.	112	66	140	102	134
	IK/forskning, kostnad	6 474	624 904	45 790	319 500	422 001
	IK/forskning, sats per årsv.	209	354	343	340	296
	IK/øvrig, kostnad	37 703	710 702	206 619	566 513	994 022